

Muusikaleht

Nr. 3
MÄRTS
2000
Hind 9.-

ANDRES SIITANI 100 PÄEVA ERSO DIREKTORINA

Hr. Andres Siitan! Nüüd olete Te olnud ERSO direktor juba üle 100 päeva. Mida on selle aja jooksul jõutud ära teha, mis esmajoones segab ja milline on praegu Teie põhiline eesmärk?

Sada päeva on ühest küljest pikk aeg, aga teisest küljest sellise organisatsiooni puhul, nagu seda on Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, ei ole see piisav aeg millegi väga kardinaalse muutmiseks. Eelkõige seetõttu, et hooaeg planeeritakse umbes aasta aega ette ja me praegu teeme seda tööd, mis oli planeeritud möödunud aastal. Teisiti tegemise vilju hakkame me nägema alles järgmisel hooajal.

Mis on praeguseks muutunud? Orkestrisse on tulnud mõned uued mängijad – või õigemini vanad mängijad, kes on vahepeal aastaid töötanud mujal. Nad tulevad tagasi mujal omandatud kogemustega ja ma pean seda orkestri tööõhkkonna jaoks väga oluliseks. Pean läbirääkimisi praegu veel mõnede orkestri jaoks vajalike inimeste "tagasitoomiseks".

Oluliseks pean ka orkestri repertuaarinõukogu tegevust, kes koostöös ERSO peadirigendiga koostab järgmise hooaja kava. Repertuaarinõukogu töö on suhteliselt uus, nõuab sisseelamist, aga ma olen kindel, et see nõukogu hakkab tegema tööd järjest paremini.

Kas see koosneb ainult ERSO liikmetest või on ka väljastpoolt inimesi?

Sinna kuuluvad 4 ERSO rühmakontsertmeisterit ja peadirigent.

Kui kaugel on suure küsimuse – ERSO täieliku iseseisvumise – lahenemine?

See on praegu läbirääkimiste staadiumis ning neiks läbirääkimisteks ma loodan abi Eesti muusikaüldsuselt.

Struktuuride suuruselt ei saa me võrrelda Eesti Kontserti ja ERSO. EK annab aastas umbes 800 kontserti, ERSO 55-60. Mahud ja asutuste käibed on ääretult erinevad. Mulle paistab, et puhtomavaheliste läbirääkimiste käigus on raske jõuda mõlemaid pooli rahuldavate lahendusteni. Ma loodan eelkõige sekkumist kultuuriministeeriumi poolt, selge seisukoha võtmist. Sama kehtib Eesti Muusikanõukogu kohta, millele valiti äsja uus juhatus, millesse minagi nüüd kuulun.

Meie väljaande seisukohalt on siin üks omapärane lugemin läbi mille veidi kahe aasta EK ja

asjaolu. Ma intervjuu, rohkem kui eest andsid ERSO tolleaegsed juhid, mille me ka

oli suuresti sellest, et vastuolud pidevalt vähenevad ja tulemuseks võib olla leibade ühte kappi panemine. Seda mõtet on väljendatud konfidentsiaalselt ja veelgi ühemõttelisemalt ka hiljem.

Nüüd on võetud täiesti teine suund. Ma kardan, et muusikaüldsusel on nii raske orienteeruda. Mis te arvate, kas muutunud on olukorrad või mehed?

See on üks suur ja põhimõtteline küsimus. Kas Eesti muusikaüldsus tahab, et oleks üks väga suur kontserdiorganisatsioon, mis korraldab umbes 90% kogu Eestis toimuvatest kontsertidest, ja kas selle juurde peaks kuuluma ka ERSO? See loob täiesti monopoolse situatsiooni. Mina pooldan pigem kahe teineteisega mõõdukalt konkureeriva üksuse olemasolu. See viiks elu edasi, sest kultuur tahab ikkagi paljusust.

Ikkagi: kas on muutunud olukord või mehed?

Olukord ei ole muutunud.

Järelikult on muutunud mehed.

Mina hakkasin seda asja omapead arutama, võttes aluseks muusikakollektiivide populaarsuse. Esimesena eraldus Eesti Kontserdist Eesti Filharmoonia Kammerkoor, põhiliselt väljastpool Eestit tegutsev ja kuulsaim. Teisele kohale paigutaksin ma Hortus Musicuse, mis esineb sageli ka mitmel pool Euroopas. Siis RAM, mida mõnda aega käsitati nõukogude korra jääknähtusena, kuni avastati, et ta on maailmas üsna unikaalne ja sellisena peaks säilima. Siinjuures tuleb muidugi au

VEEL NUMBRIS

Suured küsimused - lk 2-4

Suur rõõm - lk 5

Soome ooper, regionalia - lk 6

Eestist - lk 7-8

Plaanid, plaanid (Võru, Rapla, Jõgeva) - lk 9

Välismaalt - lk 10

Ida-Virumaal - lk 11-12

Tartus - lk 13

Tallinna kontserdielu (Estonia kontserdisaal, Niguliste) - lk 14-17

Noored - lk 18-19

Eesti muusikud välismaal - lk 20-21

M. Korjusest - lk 22

Teated - lk 23

Eesti muusika ja kuulutus - lk 24

Suured küsimused

anda RAMi enda juhtkonna tööle. Meeskoor, nagu Hortus Musicuski, eralduda ei kavatse. Nende vahele jääb ERSO, mis tahab eralduda.

Tuleb välja küllalt ebaloogiline pilt. Nähtavasti on tegu mingite teiste parameetritega. Ma lugesin läbi intervjuu, mille Te andsite Sirbile. Seal oli väga palju juttu reklaamist. Ning selline mõte käis alhoovusena läbi, et Te tahate reklaamida paremini Eesti autoreid ja interpreete. Kas see on seotud asjaoluga, et Eesti Kontsert on võtnud – ja sellest ka räägitakse – suuna praegu võõramaisest vaimustusest olevale publikule meeldida püüdes esmajoones väliskülastajate reklaamimisele?

Kas ma sain õigesti aru?

See on kahe otsaga küsimus. Loomulikult tuleb leida hea kompromiss publiku soovide ja Eesti muusikute-interpretide vajaduste vahel. Kindlasti on tarvis teha promotööd Eesti heliloojatele ja interpreetidele ning teha seda rohkem, kui on siiaaani tehtud.

Kogu orkestri tööd on vaja rohkem avalikkuse ette tuua nii seoses külalis- kui ka kodumaiste esinejatega. Siin on muidugi teatav vastuolu Eesti Kontserdiga juba kahe asutuse kontsertide arvust lähtudes. Eesti Kontserdi jaoks on ERSO esinemiste korraldamine ja reklaamimine siiski vaid üks osa tegevusest. Juhul, kui ERSO on lõpuni ise oma tegevuse korraldaja, saab reklaami kindlasti korraldada palju paremini ja otstarbekamalt.

Eesti Kontserdi antavatest kontsertidest on küllaltki suur osa väikestel kollektiividel, mis koosnevad ka põhiliselt ERSO mängijatest. Kas see grupp jääb omapead kokku leppima Eesti Kontserdiga või hakkab see toimuma ERSO kaudu?

Orkestrantide tasemele tuleb kasuks kammermuusika mängimine ja mida rohkem, seda parem. Aga ERSO tegevust ma näen ikkagi vaid sümfooniakontsertide korraldamisel.

Kas Te teate, miks on Hortus Musicus ja RAM mõnevõrra teisiti orienteeritud? Ma arvan, et teil on olnud omavahel sellest juttu.

RAM ja Hortus Musicus ei suudaks ilmselt eksisteerida päris iseseisvalt. Nende kontsertide osakaal ja kuulajate ring on tunduvalt väiksemad kui ERSO-l.

Aga siiski jääb küsimus, miks Filharmoonia Kammerkoor eraldub ja Hortus seda ei tee. Te ei pea seda teadma, aga mida Te arvate?

Filharmoonia Kammerkoor eksisteerib juba pikka aega iseseisvana. Kuna ta on leidnud endale hea turuniši maailmas esmajoones Arvo Pärdi teoste esitamise ja plaadistamise näol, on tal võimalik eksisteerida omaette. Ma arvan, et Hortus Musicusel praegu pole niivõrd selget turuniši.

Nüüsis on Teie praegune suund võetud ERSO enda sisemistest vajadustest lähtudes.

ERSO on nende kollektiividega võrreldes siiski teistsugune nähtus.

Mullu loodi Paides Eesti Sümfooniaorkestrite Liit. Milline on selles ERSO osa, kuivõrd te abistate teisi vähemprofessionaalseid sümfooniaorkestreid?

ERSO ei ole Eesti Sümfooniaorkestrite Liiduga olnud siiaaani kokkupuudet. Aga ma ei välista, et need tulevikus tekivad. Ma ei ole senijani selle peale mõelnud ega ole ka kursis selle liidu tegevusega.

On mitmeid muusikuid, kes peale ERSO mängivad ka muudes sümfooniaorkestrites – Pärnus, Narvas ja mujal. Kuidas Te sellesse suhtute?

See on loomulik nähtus, et head muusikud töötavad mitmel pool. Kuid ERSO arengu põhieelduseks on siiski iga orkestrandi vastutus ja oma rolli selge tunnetamine. Töötamine mujal ei tohi mingil juhul segada ja hakata kuidagimoodi konkureerima põhitööga. Aga samas on kasulik palju ja aktiivselt mängimine, eriti inimestele, kes ERSO-s ei saa esineda pillirühma solistina. Kui neil on väiksemates kollektiivides suurem roll, tuleb see neile päris kindlasti kasuks.

Me vaatame seda suurt materjali, mille Cincinnati orkester saatis Eestisse seoses Paavo Järvi valimisega selle orkestri peadirigendiks ehk muusikadirektoriks, kus oli öeldud, et Paavo Järvi on sündinud Tallinnas ja pöördub tagasi (returns) Eestisse. Mida Teie selle kohta ütlete?

ERSO-l ja Paavo Järvil on hea vastastikune kontakt ning on lausa iseenesestmõistetav, et rahvusvaheliselt head karjääri teinud, kuid Eestist pärit dirigent käiks regulaarselt

juhatamas ERSO-t. Meil on kokku lepitud temaga kontsert järgmiseks hooajaks, kokkuleppimisel on kontsert ülejäämiseks hooajaks. Tal on tihed töögraafik ja rohkemaks aega leida on keeruline. Arutame ka võimalikke plaadistamisi – praegusel hetkel firmale Virgin Records.

Aga kui võtta selles paberis öeldud sõnasõnal – ja seda mõtet on mõned muusikud ka väljendanud – oleks ju kujuteldav Paavo Järvi töötamine ERSO peadirigendina üheaegselt Cincinnati orkestri peadirigendiks olemisega, nii nagu tema isagi töötab üheaegselt nii Detroiti kui ka Göteborgi orkestriga.

Ma ei kommenteeri seda küsimust praegu. Aga kindlasti selgub ja tehakse teatavaks veel käesoleva hooaja jooksul, kas hooajast 2001/2002 jätkab ERSO praeguse peadirigendiga või tehakse ettepanek kellelegi teisele.

Ma ei taha ka Teid provotseerida küsimustega, millele Te praegu vastata ei soovi, aga ma meeleldi annaksin Teile võimaluse öelda veel meie väljaande lugejatele midagi niisugust, mida Te peate oma uuel tööpostil tähtsaks, aga mida ma ei osanud küsida.

Tahan lugejatele öelda: “Tulge ERSO kontserte kuulama”. Orkester on praegu kindlalt tõusuteel ja selja taha jätnud mõnede aastate taguse mõõnaperioodi. Eks sümfooniakontsertidele pakub järjest enam konkurentsi salvestatud muusika, kuid elava ettekande mõju on oluliselt teistsugune. Tulge ja veenduge – ERSO on hea orkester.

Anne-Malle Halliku fotod

Küsitles Herbert Vainu
18.02.00

“VABATÖÖTLUS” EMNi ÜLDKOOSOLEKUL KUULDUST

Seekordne Eesti Muusikanõukogu üldkoosolek toimus 11. veebruaril EMA kammersaalis. Oma tasasel rahulikul moel viis EMNi juhatuse esimees Peep Lassmann läbi protseduurid päevakorra kinnitamisel ja uute liikmete vastuvõtmisel ning esitas seejärel aruande põhiliselt viimase aasta tööst. Etteantud rahulikus toonaalsuses kulges kogu koosolek, k.a. diskussioon (loe: vaidlus!). Enamikku sõnavõtte läbinud märksõnadeks olid teadagi “raha”, “management” ja “baasfinantseerimine”. Viimase paigas saali T. Velmet, kellest on saanud Pärnu muusikaelu omamoodi mentor. Ta kutsus üles jätma eesti kultuurielus vahele ühe aasta, mille jooksul saaksid raha n-ö ette kätte kõik kultuurkapitalist

ja muudest rahaallikatest sõltuvad suurüritused: festivalid, kursused, päevad jne. T. Velmetil kuuldi ka üllatavat fakti, et Pärnu Sümfooniaorkester andis mullu 47 kontserti!

Baasfinantseerimist toetasid ka T. Siitan, R. Kivistik jt. Rapla kirikumuusikafestivali juba 8. aastat organiseeriv Kivistik võis siiski tõdeda, et lõpuks on tema pingutus raha õigeaegse laekumise taotlemisel krooninud edu – see on juba käes!

Pole muidugi mingi uudis, et meie riigil ei jätku raha kultuuri, sealhulgas eriti muusikakultuuri normaalseks finantseerimiseks. Seetõttu pole ka imestada, et mõneski sõnavõtus kiputi taunima Eesti Kontserdi kui monopolse riikliku

kontserdiorganisatsiooni eelisseisu võrreldes eraettevõtlusega kontserdielul.

Õige mitmed probleemid tulid tuttavad ette. Ka mullu muretseti TMKKi isoleeritud asukoha pärast – siis terendas EMA kolimine südalinna alles ees, nüüd istuti juba majas sees – aga lahendust pole aasta jooksul leitud... Ikka ollakse mures eesti muusikahariduse pärast regioonis, sest hariduspoliitika peab muusikaõpetust endisel huvialaringi objektiks. Muide, mullu lootis A: Kaasik, et Pärnu Sütevaka Muusikakool jääb alles, nüüd pidi T. Velmet tunnistama, et ei jäänud ühti.

Endiselt on päevakorras eesti nootide kirjastamise-levitamise ja muusika CD-de väljaandmise-turustamise nigel seis. Nii M. Põldmäe kui A. Uibo ootavad olemasoleva materjali eraldamist väliskülastajate huviliste tarvis, sest kõik trükised-salvestused on poest ostes liialt kallid.

MUUSIKUD ON MAAILMA PARIMAD SAADIKUD

Uusaasta esimesel päeval on paljudele muusikahuvilistele, aga kindlasti ka paljudele muusikutele oodatud **uusaastakontsert Viinist**. Nii ka sel aastal täpselt keskpäeval saime osa Eesti Televisiooni vahendusel Viini Filharmoonikute esinemisest Riccardo Muti juhatusel. Kaunis muusika, balletitrupi esinemine, kaunid lilleasead, vaheteksti luges Eero Raun, soliidset ja hästi läbimõeldult. Liigutav oli kuulda maestro Riccardo Muti uusaastatervitust publikule, kus ta soovis rahu, õne ja sõbralik-kust ning nimetas, et muusikud on maailma parimad saadikud.

Kell 6 õhtul algas **uusaastakontsert Tallinnas Estonia kontserdisaalis**, reklaamitud Eesti Kontserdi ja Hennessy kontserdina (mõni aasta tagasi oli Estonia kontserdisaalis suurel plakatil vaid Hennessy, nüüd siis Eesti Kontsert ja Hennessy). Pole kahtlust, et nüüd teab Eesti rahvas, et Hennessy on kallis konjak, õieti Hennessy on vana konjakifirma Prantsusmaal, tema esindajaks Eestis on AS Prike.

Tõepoolest on kultuurilisel rahalist toetust vaja. On tänuväärne, kui Hennessy toetab ka meie muusika-elu, kuid sponsorite tänamisel peaks olema oma mõõdotunne ja raamid: mis sobib ja mis mitte. Kas pole liialdus konjaki suur reklaam esiplaanil uusaastakontserdi välja kuulutamisel ja konjaki reklaam esinejate kohal Estonia kontserdisaalis? Sel päeval on ilus öelda **Head uut aastat!** ka Estonia kontserdisaalis. Tegelikult toimus reklaamile järgnev samas vaimus: ansambli Modern Fox solisti Mart Sanderi ja Co palaganina mõjunud intervjuud enne kontserdi algust ja vaheajal, konjaki serveerimise kontserdi vaheajal igas võimalikus kohas, pärast vaheaega **Beethoveni 9. sümfoonia**, esitajad Eesti Riiklik

Sümfooniaorkester, Läti Akadeemiline Koor ja välissolistid (kahju küll, et Eesti enam ise hakkama ei saa!) ERSO peadirigendi Arvo Volmeri juhatusel.

Publik (loe: seltskond) oli pärast konjaki tarbimist sellises meeleolus, et otsustas sümfoonia iga osa vahel plaksutada, viimases osas enne solistide etteastet taas aplodeerida. Mõne aasta eest oli ajakirjanduses juttu samal sümfoonia osade vahelisel aplodeerimisel teemal – see oli väga kallite piletihindadega BBC sümfooniakontserdi kontserdil. Nüüd aplausist vale koha peal enam keegi kirjutada ei tihka, sest kontserdielu mentaliteet on teine: kellel on raha kalli kontserdipileti ostmiseks, vaid see pääseb kontserdi esindussaali. Pole tähtis, kas ta seal plaksutab vale koha peal või haigutab kontserdi lõpul.

Vast uus **Eesti Kontserdi loomenõukogu** vaatab üle kontsertide piletihinnad ja Estonia kontserdisaali üürnike üritused: mis sobib Estonia kontserdisaali, mis restorani. Kas Hennessy konjaki tarbimine ei peaks olema pidulikult pärast kontsert Estonia Valges saalis või hoopis uhkes Sakala keskus?

Eesti Televisiooni ülekandes oli näha, et publiku hulgas polnud muusikuid, kuid täissaal oli küll (tahaks väga teada, kui kõrge oli selle kontserdi piletihind?). Varasematel aastatel said paljud muusikud oma uusaastasooivid öelda tavaliselt Estonia kontserdisaalis, kohtuda kontserdil vanas armsas Estonia kontserdimajas uusaastapühäl (meenub **Elleri "Kodumaine viis"** neist aegadest).

Mõeldes uusaastakontserdile Estonia kontserdisaalis tekib küsimus, kas pole see eelkõige **Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri uusaastakontsert?**! On loomulik, et kontserti korraldab riiklik kontser-

diorganisatsioon Eesti Kontsert, et on sponsorid, kuid esikohal on muusika ja muusikud – muusikud on maailma parimad saadikud Riccardo Muti tabavas väljenduses – kordan seda veel kord.

Kuidas mõista värske loomenõukogu esimehe Eri Klasi väidet, et Eesti Kontserdis pole vaja kunstilise juhi ametikohta (Postimees, 1. veebr. k.a.)? Kas Eesti Kontserdi produtsendi ametikohad ei peaks sel juhul olema kõik alitud tähtajaliselt konkursi alusel nagu direktori ametikoht?

Lüngad Estonia kontserdisaalis toimunu vaimuses annavad põhjust arutelu jätkamiseks. Eestlane peab olema rikas oma vaimu poolest (J. Hurt).

Loogikavastaselt mõjub **20liikmeline Eesti Kontserdi loomenõukogu**, mis peaks koosnema professionaalsetest muusikutest, kelle pädevuses on kavandada ja hinnata Eesti Kontserdi loomingu tegevust. Millisesse lahtrisse aga paigutada:

Hannes Astok, Tartu abilinnapea;
Andrus Haugas, Pärnu Linnavalitsuse Kultuuri- ja Spordiameti juhataja;
Rein Lang, AS Trio LSL nõukogu esimees;
Mikk Mikiver, Teatriliidu esindaja, näitleja-lavastaja, kuid Teatriliidus on ka professionaalset muusikuid;
Reet Mikkel, Eesti Kultuuriministeeriumi kunstide osakonna juhataja?

Antud loomenõukogu kontekstis ei ole päris oma kohal:

Anne Erm, Jazzkaare korraldaja, Eesti Kontserdi korraldajate Liidu esindaja;
Tiia Teder, Eesti Raadio esindaja, kuid Eesti Televisiooni pole?

Unustusse on jäetud **Olari Elts, Nyid Ensemble. Arusaamatuks jääb, et loomenõukogusse ei kuulu kõik Eesti Kontserdi produtsendid?**

Loomenõukogu esimehe ja selle liikmete töö pole auamet, vaid pidev kontserdielu sisuline jälgimine, kontsertide külastamine. Kas pole sellise loomenõukogu moodustamisel tegemist **ebakompetentsusega?**

Repliigina olgu öeldud, et Klassikaraadio vana-aasta intervjuudest meenub, et tuntud autoriteetsete muusikute lõpul oli järsku popmuusik Mihkel Raud ja seejärel päris viimases 28. positsioonis **Eesti Aasta Naine Tiia-Ester Loitme**. See on kivike peenetundelisuse (sobivuse) kapsa-aeda. Aga sellelaadseid väärtusi tuleb paraku kuulata Klassikaraadio kuulajal mõnel teiselgi korral.

Tahaks loota, et muusikud (muusikahuvilised) arendaksid ülaltoodud teemat edasi ausalt ja kriitiliselt – see annaks tuge vaimusele, et uus põlvkond ei kasvaks mitte koos Hennessyga, vaid **kauni Muusikaga**.

Lea Leht,
muusikahuviline

(Toimetus aktsepteerib autori eelistuse avaldada see lugu varjunime all. Toimetusel on tõstatatud küsimuses ka oma seisukoht, mis osaliselt langeb ühte autori omaga. Kuid enne selle avaldamist tahaksime kuulda ja avalikustada teisi, sh asjaosaliste seisukohti. See viib loodetavasti mitte ainult toimetuse seisukoha täpsustamisele, vaid ka üldse Eesti muusikute paremale üksteisemõistmisele ja koostööle ühise eesmärgi – Eesti muusikaelu õitsengu nimel.)

Koosolekul jäid kõlama ka mõned optimistlikumad toonid. ERSO uus energiline direktor A. Siitan teatas rõõmsalt, et orkestri mõõnaperiood on seljataga ja ERSO oma juba kogemusi omandanud noortega taas tõusuteel. Aga rahajututa ei saanud Siitangi hakkama, sest kollektiivile on eraldatud vaid palgafond, kuid puuduvad vahendid reklaamiks ja muuks tarvilikuks. Ka suhteid EKga ei pidanud ta reguleerituiks.

Nii nagu varemgi on EMN teinud väga head tööd eesti muusikakultuuri tutvustamisel väljaspool vabariiki (trükised "Music in Estonia", "Music Festivals in Estonia"). M. Kolk väitis oma kokkupuudete põhjal teiste maade MNdega, et meie üllitised on kindlalt paremad ja suurema tagasisidega. Kolk kiitis P. Lassmanni aruannet ja pidas meie muusikaekspordi ja interpretide välis-esinemiste olukorda heaks.

Päris sedaviisi kõik ei arvanud – J.-E. Tulve leidis, et meie interpretide välisesinemise organiseerivat agentuuri on just hädasti vaja. Kivistik meenutas seepeale E. Klasi kunagist ütlust, et kõik algab muusika määnd □ mendist. T. Siitan aga viitas asjaolule, et erakontserdikorraldajad viivad meie muusikuid välismaale vaid sealsete sponsorite vahenditega, meil on aga võrreldes teiste valdkondadega muusika rahastamisel kitsamad nii riik kui ka Kultuurkapital.

V. Rumessenil oli võimalus tänada EMNi Interpretide Liidu loomisele kaasaaitamise eest ja välja käia paar konkreetset saavutust: üle pooleajale selle liikmele võimaldab EK nüüd piletite 50%-ist hinnaalandust ning Eesti Raadio ja TV on parandanud oma suhtumist eesti muusikasse ja esitajatesse.

Siia kõrvale tuleks seada A. Uibo kui EK produtsendi kurva teate, et meie interpretide

kavades jääb eesti muusika osakaal üha väiksemaks. Kas ei peaks pakkuma esinemisi siin ja mujal soodsamalt just kodumaise repertuaariga muusikuile, küsis A. Uibo.

P. Himma kutsus EMNi otsesõnu väljasõiduistungile Rahvusoperisse Estonia, et arutada põhjalikult maja oleviku, tuleviku ja juurdehitusega seotud küsimusi.

Väikest elevust tekitas P. Kuusk, kes on tõsiselt hädas meie muusikute elulooliste andmete ja tutvustava materjali kättesaamisega kogumiku "Kes on kes Eesti muusikas" tarvis. Artikkel surnud isikutele olevat ammu valmis, aga elavatega toimetuleku veeretavat Kuusk nüüd EMNi töötaja K. Ruudi kaela.

Uue juhatuse valimine sedastas, et P. Lassmann jääb liidrikohtale edasi, teda abistama hakkab aga A. Siitan.

Ines Rannap

LAULUPEO MITMETÄHENDUSLIKKUS

Mis pidu või kelle pidu on laulupidu (ülemaalse peo kontekstis)?

Laulupidu on kahtlemata muusikapidu. Soov laulda-mängida koondab inimesi kooridesse ja orkestritesse. Iga koor/orkester vajab väljundit, kontakti publikuga. Laulupidu on sündmus, mis loob erilise võimaluse koosinemiseks ning kohtumiseks väga suure vaatajaskonnaga. Kollektiivid on

kunstilistelt võimelt ja tasemelt üsna erinevad. Paljud neist ei suuda üksikuna võttes pakkuda märkimisväärset kunstilist elamust. 2-3 tuhandest lauljast koosneva koori, eriti aga kuni 18 000 lauljani küündiva ühendkoori puhul osutub kesisel materjalil põhinev esitus võimsaks ja emotsionaalseks. Lauljate jaoks on sellel eriline tähendus. Seepärast väidetakse, et laulupidu on kõigepealt lauljate pidu.

Laulupidu on ühtaegu nii põhjus kui ka tagajärg. Laulupidu on võimalik korraldada niikaua, kui on olemas optimaalne hulk lauljaid/mängijaid. Järjekordse laulupeo lähenedes asutatakse uusi koore, taaselustuvad need, mis mingil põhjusel on tegevuse katkestanud. Laulupidu on seega tugevalt motiveeriv faktor. Ilma ülemaaliste pidudeta (üldlaulupidu, noorte laulupidu) väheneks koorilauljate hulk tunduvalt. Aga mis siis, küsib mõnigi ülemaailmsest globaliseerumisprotsessist vaimustunu. Seoses sellega ongi vaja vaagida laulupeo tähenduslikkuse erinevaid aspekte.

Üldtuntud on väited, et eestlased laulsid end rahvaks. Rahvusliku identiteedi kujunemisel, samuti rahvahulkade ühtekuuluvustunde väljendamisel on laulupidudel olnud suur roll. Ei ole olemas teist sündmust, mis võrdse jõuga tooks esile isamaalised tunded. (Kõik laulupeo kohta mainitu käib loomulikult ka ülemaalse tantsupeo kohta.)

Vähem mõeldakse laulupeo sotsiaalsele küljele. Selles mõttes tuleb näha kogu protsessi – iga kollektiivi igapäevast tegevust, kõiki esinemisi... kuni ülemaaliste pidudeni välja- Aastaid tagasi esitas Deutsche Welle korrespondent küsimuse: “Kas on õige, et eestlased hakkavad laulma, kui neil on väga raske?” Kahtlemata on mitte ainult koorilaulul, vaid kogu rahvakultuuri alasel tegevusel suur mõju iga inimese elukvaliteedile. Selle tegevuse aluseks on täielik vabatahtlikkus. Soov realiseerida oma konkreetset kunstialast annet ning selle kaudu saada emotsionaalseid elamusi pole ainus ja peamine ringis osalemise motiiv. Võimalus suhelda teiste inimestega, sisustada huvitavalt oma vaba aega, omandada uusi teadmisi ja kogemusi, vahel ka reisida jne kujundavad mitmetahulise motiivistiku.

Raskel ajal annab osalus harrastusringis inimesele nagu teise olemisdimensiooni, võimaluse ajutiselt maha raputada koduga või töökohaga seotud reaalsed mured. Ajutinegi viibimine seltskonnas, kus tegeldakse millegi loovaga, võimaldab stressi väljalüümist ning uue energia juurdevoolu. Küsimus on vaid selles, kuhu üks või teine inimene suundub. Kes läheb unustust ja kergendust otsima kõrtsi, kes hangib seda meelemürkide abil. Seoses eelneva mõttekäiguga on kohane rõhutada, et seda raha,

mida riik või kohalikud omavalitsused eraldavad rahvakultuuri toetuseks, ei ole õige nimetada kuluks või kulutamiseks – see on investeering, mis ennast paljukordselt õigustab ja ära tasub. Olukorras, kus mitmesugused pahed, eriti narkomaania, tundivad jõuliselt ühiskonnale peale, on rahvakultuurisse täiendav investeerimine olulist kokkuhoidu lubav tegevus, sest vildakale teele sattunu ühiskonda tagasitoomine maksab palju kordi rohkem kui preventiivne töö.

Laulmine, mängimine ning muude rahvakultuuri alade viljelemine on pikaajaliste traditsioonide alusel eestlaste elamisviisi kindlad elemendid. Laulupidude statistika näitab, et koorilauljaid ning puhkpillimängijaid on tegevuses üle 35 tuhande. Neist vähemalt 60 protsenti on koolinoored. Baas on hea. Täna on aktuaalne see, kuidas põhikooli eas tärnanud ja rakendatud huvi säilitada läbi keskkooli/gümnaasiumi ning edasi kogu eluteel. Võidakse jälle küsida, miks on vaja sellele mõelda või koguni püüda protsesse mõjutada. Põhjus on väga lihtne. Ühiskonda häirivate ja ohustavate nähtuste vastu on vaja võidelda ning toetada, soodustada, arendada samas kõike, mis on ühiskonna jaoks kasulik.

Eelnevast kasvab loogiliselt välja küsimus sellest, kui palju eestlased teavad oma rahvakultuurist. On hakatud rääkima rahvakultuuri õpetamise vajalikkusest. Sellealaseid elemente on kooliprogrammides. Vaja oleks aga enam. Hiljutisel Soome rahvatantsu ja rahvamuusika seltside esindajate konverentsil käsitleti rahvakultuuri õpetamise teemat. Leiti, et see peab toimuma väga laial pinnal. Keskmiselt loomulikult kool. Kahjuks on kooli võimalustel objektivsed raamid. Sõnati, et Soome kooli probleemiks ei ole raha, ruumid, valgus, soojus. Neid jagub. Ületamatu probleem on AEG – 5 koolipäeva nädalas, kindel arv vajalikke tunde. Samas surub uus aines jõuliselt peale. Kool pluss koorid, orkestrid, tantsurühmad, näiteringid, kunsti- ja käsitööringid pluss teatrietendused, kontserdid pluss raamatukogud, muuseumid, raadio- ja televisioonisaated, internet annavad igauks oma panuse, tekib sünergia. Esile tõuseb selles reas rahvakultuuri kollektiivides toimuv, kuna seal käsitletakse rahvakultuuriga seotut läbi vahetu osaluse, emotsionaalse läbielamise. Seejuures on vaid üks oluline tingimus – ringi juhendaja peab olema professionaal. See aga on juba omaette teema.

Eelnevad mõtisklused ei pretendeeri täiuslikkusele ega ammendavusele. Pigem oli eesmärgiks viidata nähtuse paljutahulisusele. Laulupeo külastaja ei pruugi pidu nautides nendele probleemidele mõelda. Küll aga peavad seda tegema need, kellest sõltub kooride ja orkestrite igapäevategevuse võimalikkus. Maa maailm globaliseerub tõesti. Rahvakultuuri, järelikult ka laulupeotraditsiooni säilitamise kontekstis ei ole meil, väga väikesel rahval, õigust joosta globaliseerumisrongi ees, vaid teha kõik meist sõltuv, et läheksime laiemasse rahvusvahelisse ühendusse oma keele ja kultuuriga. Meil on järjekordselt unikaalne võimalus säilitada see, mille mõnigi suurem rahvas on lasknud kaduda, olles nüüd sunnitud mõtlema taaselustamisele. Taastamine on aga palju kordi kulukam kui säilitamine.

Kui lugeja sai eelnenust kinnistust, et laulupidu ei ole pelgalt meelelahutus ning laulmine ja pillimäng ainult igapäevase isikliku asi, vaid tegemist on mitmekülgsest ühiskondlikult kasuliku nähtusega, loen eesmärgi saavutatuks.

Ilmar Moss

KLAVERIDUODE FESTIVALIDEST

VALGAS 12.-13. VEEBRUARIL...

Juba viiendat korda toimus Valgas sealse Muusikakooli ja tema fantastilise direktori Aime Lõhmuse eestvõttel Rahvusvaheline laste klaveriduode festival. Osavõtjaid oli enneolematult palju

– mängis 41 paari + 1 kvartett, neist 13 paari Lätist (esindatud olid Riia J. Medinši nim., Gulbene, Vidzemes Jurmala, Valka, Limbaži, Jaunpiebalga, Olaine ja Salacgriva muusikakool) ning ülejäänud Eestimaa 12-st muusikakoolist. Kõige rohkem oli osavõtjaid Narva (6 paari!) ning Kreenholmi Muusikakoolist (4 paari). Valga Muusikakool ise oli välja pannud 3 ansambli. Esindatud olid ka Tartu I ja II Muusikakool ning H. Elleri nim. kool, Maardu, Paldiski, Kohtla-Järve, Otepää, Pärnu ja Tallinna Muusikakool.

Žürii koosseis oli traditsiooniline – Raita Krilova Riia J. Medinši nim. Muusikakoolist, Lenel Rand ja Ants Loos Valga Muusikakoolist ning meie Nata-Ly Sakkosega. Kuigi pole tegemist konkursiga, andsime välja hulga väiksemaid ja suuremaid auhindu. Anna Klasi ja Bruno Luki CD said õdede-vendade paarid, oli palju diplomeid nii kogu kava kui üksikute palade esitamise eest. Kõik osavõtjad said kingituseks traditsioonilised kellukesed. Pühapäevahommikusele lõppkontserdile said esinema täpselt pooled – 21 duot. Nagu ikka, tunnustasime ka õpetajate tööd. Klassikaraadio eripreemia – Peeter Liije CD – sai Narva õpetaja Olga Zrjanina, samuti sai õpetajapreemia Svetlana Inkatova Maardust. Ausalt öeldes oleks tahtnud esile tõsta ka Valga õpetaja Lenel Ranna tööd, kuid ei sobi ju žüriil hakata oma liikmele auhinda jagama.

Festivalil oli palju rõõmustavat. Lisaks kvantiteedile on kõvasti tõusnud osavõtjate keskmine tase. Kõik lapsed mängisid vastavalt oma võimetele ning ei olnud ühtki ansambli, kelle puhul

õ l g u
kehitada.

Meil Nata-Ly Sakkosega oli laupäeva õhtul pärast züriitööd ja osavõtjate antud kontserti raske ja austav ülesanne välja valida paarid, keda kutsuda Tallinna rahvusvahelisele festivalile. Tegelikult leidsime üsna kiiresti, et Tallinna peavad sõitma:

Lätist: Aiga ja Rihards Plešanov Gulbene MK-st (õp. Egita Vanaga), Aija Kuzmane – Natalja Krasnova Riia J. Medinši nim. MK-st (õp. Raita Krilova).

Eestist: Pjotr ja Pavel Markov ning Olga Vassiljeva – Aleksandra Dolgoplova Narva MK-st (mõlemad õp. Olga Zrjanina), Maila ja Mihkel Laidna Tartu I MK-st (õp. Tiit Noor), Maria Prelkova – Tamara Ozerova Maardu MK-st (õp. Svetlana Inkatova), Jekaterina Bezzaborkina – Vsevolod Tšelepin Kreenholmi MK-st (õp. Ljudmila Bezzaborkina), Viktoria Anohhina – Ksenia Kissil Paldiski MK-st (õp. Olga Smoljakova). Tallinnas veendusime, et tegime õige valiku. Need lapsed esinesid ka siin suurepäraselt.

Tänu Aime Lõhmusele ja tema koolile ning jõudu järgmisteks festivalideks!

...JA TALLINNAS 15.-20. VEEBRUARIL

Neil päevil olime Nata-Ly Sakkosega tõeliselt õnnelikud. Kui aastapäevad tagasi hakkasime tõsisemalt mõtlema oma koosmängu 25. aastapäeva tähistamisele ja tekkis idee korraldada sel puhul väike festival, kuhu kutsuda oma vanu tuttavaid klaveriduode hulgest, samuti meie oma noori kolleegid;

kui Kalle Randalu oskas soovitada nii suurepäraselt duot nagu Yaara Tal – Andreas Groethuysen Münchenist;

kui nii nemad kui ka Nora Novik – Raffi

Haradžanjan Riist,

Jelena Sorokina –

Aleksandr Bahtšijev

Moskvast ning Kira

ja Igor Taimanov

Peterburist olid

kohe nõus tulema,

vaatamata meie mitte

just kõige rikkalikumatele pakkumistele;

kui õnnetuseks mõni päev enne festivali operatsioonilauale sattunud Nora Noviku (ja Raffi Haradžanjan) kontserdi asemel õnnestus korraldada asenduskontsert, kus esinesid Sorokina-Bahtšijev, meie üliõpilasduod ja Ratassepp-Mikalai;

kui kõik kutsutud duod esinesid tõesti supertasemel;

kui Taimanovite esinemine oli ajalooline kuulsa duo Bruk-Taimanov järglaste esimese täispika duokontserdina, lisaks veel mitu esiettekannet;

kui väga hästi olid valmistunud meie duod Reet Ruubel-Kopvillem – Piret Habak ning Kai Ratassepp – Mati Mikalai, viimased veel värskete Kaunase konkursi laureaatidena;

kui väga heal tasemel esinesid nii EMA tudengid kui ka Tallinna Muusikakeskkooli õpilased, rääkimata Valga festivali laureaatidest;

kui publikuhvi iga päevaga suurenes ja tõsine mure tekkis saali mahutavuse pärast ja publik püsti seistes tänas Sorokinat-Bahtšijevit ning Tali-Groethuyseni;

kui Eesti Muusikaakadeemia andis terveks nädalaks meie käsutusse mõlemad saalid ning rektor kutsus osavõtjad pärast lõppkontserti vastuvõtule ning õhtusöögile;

kui Scandic Hotel Palace suure soodustusega osavõtjad majutas ning Estonian Air sakslased tõi ja viis ning Tridens pakkus meie sõpradele kontserdijärgsel banketil vein;

kui meie festivali toetasid Kultuurkapital, Eesti Rahvuskultuuri Fond, Tallinna Kultuuriamet, tõenäoliselt EV Kultuuriministeerium (nende ridade kirjutamise ajal pole veel lõplikku otsust), firmad Estconde-E, Sadolin, Tallinna Klaverivabrik, Teaspon, Ühispank, Eesti Helkama Auto, SLO, Eagle Vision;

kui EMA ja Eesti Muusikafond tasuta majutasid meie kutsutud lapsi ja õpetajaid;

kui Eesti Kontsert korraldas meie juubelikontserdi, lisaks veel trükkis festivali afišid ja bukletid, mille Eeva Nukk nii kenasti kujundas;

kui Tallinna Noorteorkestri kohati lausa verinoored mängijad nii tasemel suutsid olla ja mitmed kogenumadki mängijad meile appi tulid. dirigendist Toomas Vavilovist rääkimata;

kui meie oma peredki aktiivselt osalesid duomängijatena ja orkestrantidena, salvestajatena ja lilleneiduna, rääkimata Marek Vilbast EMA kontserdibüroost, kes oli meile kogu aeg abiks;

kui meie toad on veel siamaani lilli täis, kui paljud kuulajad oma siirast vaimustust avaldavad ning tänaval ja kohvikus võõrad inimesed eilse kontserdi eest tänama tulevad;

siis on ju meil põhjust õnnelikud olla, et kõik toimunu ületas meie ootused ja lootused. Jääb üle vaid tänada kõiki eelpoolnimetatuid, kõiki kuulajaid ja kaasaitajaid. Vaatame, mis tulevik toob. Võib-olla paari-kolme aasta pärast jälle...?

Toivo Peäske

Fotol: Yaara Tal – Andreas Groethuysen Münchenist;

Veebruaris elavnes muusikaüle Eesti. See kajastus ka sõbrapäeva, eriti aga Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamisel. Asutati maakondlikke mees- ja poistekoore, millest püüame pikema ülevaate anda oma väljaande järgmises numbris. Kultuurkapitali maakondlikud ekspertgrupid said uue koosseisu.

HARJUMAALT

* 11. veebruaril esitas RAM kontserdil Kuusalu rahvamajas valla aukodaniku Veljo Tommisse loomingu. Kohal oli ka helilooja ise, kes ütles, et tema laul "Nekruti põgenemine Tallinna Toompealt Kuusalu valda" on autobiograafiline, peegeldades tema enda siirdumist 1969. a Tallinna sumbunud õhkkonnast vabakutseliseks Kuusalu.

* 11. veebruaril Harjumaas on juttu Turba kultuurimajast. Selle juhataja Anne Kuusk väidab: "Mul läheb hästi." Tööle on saadud mitu ringi, ka laste lauluring. Kui maja remondiks raha ei jätku, pannakse saali laele uus papirkord peale ja värvitakse ära.

HIUMAALT

* 19. ja 22. veebruaril avaldas Hiiumaa veebruaris 65aastaseks saanud kohaliku muusikaõpetaja ja kooridirigendi Aune Orki (Kiive) mälestused. Kärdla naiskoori motolaulu "Laul" on kirjutanud Ado Velmet. Kulalisestimestest on eriti meelde jäänud väga soe vastuvõtt Sillamäel.

JÄRVAMAALT

* 4. veebruaril Järva Teatajas on artikkel sellest, kuidas Paide muusikakooli uus direktor Arne Põder on hoogsalt tööle pannud puhkpilliorkestri, milles mängimine on nüüd ka igale puhkpillilõppijale kohustuslik. Repertuaari aitab valida Harry Illak.

* 6. veebruaril tähistas Türi Poistekoor (peadirigent Ulvi Tamm, praegune president Mikk Dede) kontserdiga oma 40. aastapäeva.

* 25. veebruaril Järva Teataja andneil on tõsiseid probleeme sel sügisel loodud Kõrvema muusikakooli rahastamisega, kuid kooli sulgeda ei taheta. Kaalumisel on ta muutmise kolme valla ühismandiks.

LÄÄNEMAALT

* Cyrillus Kreegi preemia sai sel aastal EMA eelviimasel kursusel viiulit õppiv

Kristjan Nõlvak. Ta on perekonnast, kus kõik 5 last on pühendunud muusikale.

PÕLVAMAALT

* Läbiv ja vastastikuseid südistusi tekitanud teema oli kahjumiga töötava Põlva aksiaalseltina tegutseva kultuurikeskuse saatus, mida arutasid nii linnavõimud kui kultuuritöötajad.

* 5. veebruaril esines Põlva kultuurikeskuses Tallinna kammerkoor.

* Põlva folklooriansambel Käokirjas Ülde Padekrati juhatusel esietendas oma 5. aastapäevapidustustel uue regivärsilise loo "Haned kadunud".

* 8. veebruaril Koit teatas, et kuigi Põlva Muusikakool vähendas 2000. a kohamaksumust 150 krooni, on raskem seda õpilastelt kätte saada.

* 15. veebruaril käisid Mikitamäe leelokoor ja Värska Leiko (piiriületamistakistuste tõttu vähendatud koosseisus) Petseris tähistamas Kassalka leelokoori 30. aastapäeva.

PÄRNUMAALT

* 4. veebruaril Pärnu Postimehes kommenteeris Aili Põrk Tallinnas toimunud rahvakultuurialast konverentsi. Ta pidas vajalikuks rahvakultuuriseaduse vastuvõtmist.

* 12. veebruaril märkis Pärnu Postimees Pärnu Muusikakooli 55. aastapäeva puhul, et selle aja jooksul kooli lõpetanud 1219 inimesest on kolmandik säilitanud huvi muusika vastu. Praegu õpib 350 õpilast 40 õpetaja käe all, on mitmeid ansambleid.

* 15. veebruaril Pärnu Postimehe juhtkirjari toetas ideed ehitada Endla teater ümber kultuuri- ja hariduskeskuseks.

* 25. veebruaril oli Sindis üleparnemaaline diskorite võistumängimine.

RAPLAMAALT

* 8. veebruaril esines Kehtnas Tallinna Tehnikakooli Akadeemiline Meeskoor Jüri Rendi juhatusel eesmärgiga stimuleerida ka Raplanaal noorte meeskoori loomist. Kokku tuli 25 noormeest, kes hakkavad laulma Thea Paloja ja Vahur Soonbergi käe all. Esimene proov oli 20. veebruaril.

* 16. veebruaril Nädalise teatel ei jää Maatra rahvamaja renoveerimine pooleli pärast AS Feer pankrotti. Tööd jätkavad

omad mehed ja loodavad sügiseks valmis saada.

SAAREMAALT

* Tornimäe kultuurimajas toimunud Saaremaa rahvamusiikapäevadel esines 18 laulu- ja tantsukollektiivi, teljeks Mari ja Jüri pulm.

* 14. veebruaril esinesid Kuressaare Muusikakoolis sõbrapäevakontserdil Laine Sepa keelpillilõpilased, Kuressaare Gümnaasiumis aga korraldati selle päeva puhul laulu- ja koogivõistlus.

* 19. veebruaril Meie Maa avaldas ristsõnamõistatuse Saaremaa Gümnaasiumis toimunud üleriigilistest laulukonkursist.

TARTUMAALT

* 5. veebruaril oli Tartu Ülikooli peahoones tuluõhtu stipensiumi kogumiseks mitme lapsega perest pärit üliõpilastele. Esinesid Silvi Vrait, Kirile Loo, Noorkuu jt.

* 11. veebruaril oli ülikooli aulas kontsert. Dirigeeris Olari Elts, laulsid meesosopran Päiva Nisula ja tenor John Mitchinson.

* 11. veebruaril oli Tudengjazz Tartus, esmakordselt Vanemuise kontserdimajas.

* 18. veebruaril oli kultuuriülikoolis koos ooperiklubi. Taisto Noor kommenteeris ooperifilmi "Kameeliadaam".

* 21. veebruaril Tartu Postimehe teatel on Vanemuise teater riigieelarvelise toetuse vähenemise tõttu sunnitud lõpetama kümneid töölepinguid.

* 25. veebruaril andsid TÜ aulas kontserdi Eesti Koolinoorte Segakoor, kammerkoorid Canto (Pärnu) ja Carina (Kärdla).

VALGAMAALT

* 1. veebruaril Valgas toimunud Viiludatud klaveriansambli kontserdi lõpul lasti lastel ka klaveri sisse vaadata ja keeltel viiludamist proovida.

* Sooru rahvamajas toimunud Valga maakonna tantsumuusikaansamblike ülevaatusel tunnustati parimaks Valga Fono.

* 17. novembri Valgamaalases on juttu Otepää elavnenud muusikaalust pärast seda, kui seal said etteotsa noored energilised juhid. Muude hulgas oli 18. veebruaril Gustav Wulff-Oie mälestusõhtu.

* 22. veebruaril Valgamaalases on pikem vestlus mittetulundusühinguks orga-

niseerunud stuudio Joy esinase Marina Jerjohinaaga, kes leiab sel vormil on rohkem plüsse kui miinuseid.

VILJANDIMAALT

* 18. septembri Sakalas teatas Viljandi Kultuurikolledži direktor E. Siimer, et see kool saab tänava muusikat õppima võtta kuus inimest vähem, sest riik ei soovi seal enam levimuusikuid.

* 27. veebruaril esitas Viljandi Jaani kirikus NYDD Ensemble Olari Eltsi juhatuse Erkki-Sven Tüüri, Jüri Reinvere ja Piers Hellewelli muusikat.

IDA-VIRUMAALT

* Narva laulustuudio Šanssoon esines Moskvas korraldatud konkursil nii edukalt, et pääses esinema kahele kontserdile ja televisiooniülekanmesse. Kolmest esitatud laulust oli üks trupi kunstilise juhi Anna Skassõrevskaja enda komponeeritud.

* 11. veebruaril Põhjarannik jutustab sellest, kuidas Toila valla juhid käisid Jõgevamaal ning otsustasid järgida sealset eeskujut - rahvamaja juhatajatele palga maksmisele asemel hakata finantseerima seltse ja projekte.

* 13. veebruaril esinesid Narva poistekoor ning meeskoor Kaevur koos Sillamäel ja Kohtla-Järvel.

* 25. veebruaril kirjutati alla Kohtla-Järve linna ning Leningradi oblasti Kingispepa rajooni kultuurialasele koostöökokkuleppele.

* 26. veebruaril tähistas Narva Paju kool Rugodivi kultuurimajas kontserdiga oma 30. aastapäeva. Rahvast oli merudu, vast ka sellepärast, et teati tulevat tarvemeelne üllatus. Ning tuligi - kontsert oli korraldatud Peeter Suure ukaasiga loodud assambleena.

LÄÄNE-VIRUMAALT

* Kuu algul arutasid maakonna kultuurijuhid kultuuriministeeriumi juhataja Reet Mikkeliiga rahvakultuuri küsimusi ning mõned koorid tähistasid kontserdiga Tartu rahu sõlmimise 82. aastapäeva.

VÖRUMAALT

* 19. veebruaril Kandles oma 40. tegevusaastat õpetajate koorma alustanud segakoor Cantus. Võrumaa ajalehes oli koori ajaloost pikema artikkel.

"VIIMASED KIUSATUSED" JA "PUNANE JOON" TÕID SOOMLASTELE UUE OOPERIMAJA

Algusest praeguseni

14. veebruaril esines Soome Instituudi loengusarjas "Teatripilk Soomes" Leena Nivanka, kes on Soome Rahvusooperi peadirektori abi. Ettekanne hõlmas kogu soome ooperi ajalugu ja alljärgnevat on põgus ülevaade kuuldust.

Soome esimene ooper "Kuningas Karli jahilkaik" oli rootsikeelne ja valmis 1852. a. Loo autoriks oli ka eestlastele tuntud helilooja Frederik Pacius. Sellest perioodist väärib veel äramärkimist sama helilooja teine teos "Küprose printsess."

Esimene soomekeelne ooper valmis ooperikonkursi tellimustööna. Kuna aga töid ei laekunud žüriile rohkem kui üks, siis pärjati võiduloorberitega just see ainus, autoriks oli O. Merikanto. Teose peakirj oli "Põhjaneitsi" (Pohjan neiti). 1873-1879 eksisteeris ooper Rahvusteatri osakonnana, kuid suleti rahaliste raskuste tõttu. 1911. aasta tõi uue, nüüd eduka katse ja etendustega alustati Aleksandri teatris, mis oli Soome Rahvusooperi hooneks kuni 1993. aastani. Proua Nivanka arvab, et ooperite

kirjutamine Soomes on populaarne tulenevalt rahvuslikust omapärsust: inimesed ei ole suhtlemisaltid ja seepärast avatakse oma hing meelsamini paberile ja sulle. Alates 1852. a. on Soomes kirjutatud üle 150 ooperi. Neist ligi veerandsada on ette kantud Rahvusooperis.

1975. a. osutus ooperielus pöördeliseks: esietendus Joonas Kokkoneni "Viimased kiusatused," mida mängiti ainuüksi Rahvusooperis ligi 220 korda ja veel mitmel aastal Savonlinna pidustustel. Suursündmusena lisandus 1978. aastal Aulis Sallineni "Punane joon". Need ooperid tõid soomlase teatrisse! Vähe sellest - neil oli ülisuur menu Inglismaal, Saksamaal, Rootsis ja Norras. Tõeline triumf saabus aga 1982. a. Metropolitan Opera laval.

Uue ooperimaja tarvis oli Soomes raha kogutud ligi 50 aastat. Sellega tegelesid nii eraisikud kui ooperikunsti entusiastide ühendid. 1978. a. pärjati arhitektuurikonkursi võitjad ja ehitus ise algas 1986. aastal. Mõneks ajaks peatasid selle riigi majandusraskused, kuid 1993. aasta tõi piduliku avaõhtu. Esimestel aastatel oli ooperimaja täituvus 94%, tänaseks on see

langenud 84%-le. Rahvusooperis töötab ligi 600 inimest. Aastas tuuakse välja viis kuni kuus esietendust. Edukad on klassikaline ooper ja klassikaline ballett. Soome Rahvusooperi loominguilisest potentsiaalst räägib ka see fakt, et sellel aastal etendatakse R. Wagneri tetraloogia kõik osad, kusjuures kõik osatäitjad on Soomest. Umbes 65% ülalpidamisrahast saadakse riigilt, piletimüügist laekub 25-30%. Ülejäänud 5-10% annavad Helsingi lähilinnad - Vantaa, Espoo, Kauniainen.

Omapärast

Huvitava ettevõtmisena väärib äramärkimist töö koolinoortega. Koostööst huvitatud kooli läheb lavastaja, klassikollektiivist moodustatakse koor, valitakse solistid. Kui vaja, kirjutatakse ise nii libreto kui ka meloodiad. Ka piletimüügi tegelevad õpilased. Valminud etendus tuuakse publiku ette Rahvusooperi väikesel laval.

Ja veel üks fakt - Soome parlament avab oma hooaja ooperietenduse külastamisega. Eeskujut, mis väärib igati järgmist.

Kuuldu pani kirja
Taisto Noor

MUUSIKA 24. VEEBRUARIL

Iseseisvuspäeva tähistati aktuste ja kontsertidega kogu Eestis. Kui Tallinna lehed pöörasid peatähelepanu sõjaväe-paraadile ning presidendi vastuvõtule, esmajoones seal kantud tualetteid analüüsile, siis maakonnalehtedest avaneb palju mitmekülgsem pilt. Seda juba presidendi vastuvõtu kohta.

Lääne Elu kirjutas, et külalisi tervitas seal lastekoor Ridalast, mis asub presidendi Läänemaa suvekodu lähedal. Nähtavasti presidendi toetusel on Ridala lastekoor juba ennegi tuntuks saanud – jõululaupäeval esineti televisioonis. Nende lauluõpetaja Anne Pääsukese sõnul jääb mulje, nagu Läänemaal polekski muud lastekoori. Ning lapsed, keda pidi varem poolvägisi lauluproovi tooma, nüüd otse kipuvad sinna ja muidugi esinema. Enne Tallinna sõitu tervitasid nad maavanema vastuvõtul Läänemaa tuntud inimesi.

Pärnu Postimees omakorda teatas uhkusega, et Ridala laste esinemise järel mängis presidendi külalistele Pärnu Linnaorkester. Ta kaunistas iseseisvuspäeva ka kodulinnas, andes koos RAMiga kontserdi Eliisabeti kirikus. Paides esines maavanema vastuvõtul EKE Inseneride Meeskoor koos kohaliku sümfooniorkestriga. Järvamaa Roosna-Alliku vald kinkis sel päeval oma lastele Tallinna barokkansambli kontserdi.

Võrdlemisi ühetaoliste kontsertaktuste hulgas oli üks omapärasemaid Kuusalus, kus põhiliselt lastekollektiiv etendas 4 korda dokumentaalanäidendid aastatest 1947-57 (küüditamine, kolhooside loomine) ja laulis tolaeagseid laule. Lõpus kõlas "Elu, armastan sind". Kuressaares aga korraldati kontsert-tantsuõhtu koos eestikeelsete lugude esitamise konkursiga pealkirja all "Eestlane olen ja eestlaseks jään ehk Jää-jämm-2000". 10st võistelnud bändist oli parim Õllega pooleks. Kohale aga ei saanud tulla Saaremaalt pärit Ivo Linna, kes võitis sel ajal presidendilt vastu ordeni.

Märgiti ära teisigi tähtpäevi. Valjala segakoori Waldia esimene proov oli olnud 24. veebruaril 1990. Nii peetigi koos riigi 82. sünnipäevaga koori 10. sünnipäeva. Seoses Evald Aava läheneva 100. sünniaastapäevaga esitas Estonia Teatri koor ja orkester esmaettekandes tema kantaadi "Kaitse, Jumal, isamaad!". Mõni päev hiljem, 28. veebruaril pandi (samuti 100. sünniaastapäevaga seondult, kuid hilinenult) mälestustahvel majale Tallinnas Kreutzwaldi 15, kus elas teine eesti helilooja Riho Päts. Laulis 21. keskkooli lastekoor Lydia Rahula juhatusel.

24. veebruaril tuli esmaettekandele ka üks uus laul – Haapsalu lasteala laul, mille sõnad ja viisi on kirjutanud selle direktori tütreid.

Võruldased leidsid, et parim viis anda vabariigi aastapäeva pidamisele õige eestilik iseloom on korraldada vahetult selle järel maakonna laste folklooripidu. Osales üle 11 rühma.

VEEBRUAR EMAS

5.-9. veebr. toimusid keelpilliosakonnas prof. A. Bobrovski (viioola) metoodilised konsultatsioonid keelpillimängijaile.

17. veebr. oli EMA väikses kammerisaalis prof. Claude Delangle'i (saksofon) meistrikklass, osavõtjaid oli nii Eestist kui Lätist.

Lauluosakonna tudengid esinesid 24. veebr. J. W. Goethe tekstidele kirjutatud laulude kontserdil Lihulas.

EMA täienduskoolituskeskuses käivitus jaanuaris uue programmiga kaks aastat kestev üldhariduskooli muusikaõpetaja kutsealane koolitusprogramm (analoogiline õppekava vene õppekeele koolide õpetajatele käivitus 1999.

a. septembris). Koolitusprogramm on üks osa koolimuusika eriala õppekavast ning võimaldab keskeriharidusega õpetajatel edaspidi jätkata koolimuusika alase kõrghariduse täielikku omandamist.

11.-12. veebr. toimus EMA täienduskoolitus Salzburgi Orffi Instituudi liikumisteatri ja -improvisatsiooni õppejõu Andrea Ostertagi kursuses.

KUHU LIIGUB EESTI KULTUURKAPITAL

Maakondade kultuurijuhid pidasid Saaremaa maha regionaalse kultuuripoliitika nõukoja. Konstateeriti Leisi vallavolikogu kultuuri-sõbralikkust ja arutati Eesti Kultuurkapitali tööd. Põhjaliku aruandega esines tegevdirektor Avo Viitol. Nõukogu liige Ivo Eenmaa analüüsis rahataoluste suhet maakondlike ekspertgruppide ja Tallinnas asuvate sihtkapitalide vahel. Leiti, et esimeste osakaal on suurenenud. Tõstatati küsimus, et maakondlikud grupid peaksid rahaliselt abistama ka maakondades tegutsevaid professionaalseid kultuuritegijaid.

AUTORIOIGUSED JA MUUSIKA KUULAMINE

Veebruarikuul oli kuum teema muusikamängimine kauplustes ja baarides, pärast seda kui Viljandimaa politsei oli koostanud mitmel pool protokolle autoriõiguste rikkumise kohta seal, kus puudus litsents ja poldud selle eest makstud. Sakala avaldas teateid selle kohta, et Viljandi Halduskohus mõistis need ettevõtted õigeks, 23. veebruaril aga avaldas jutujamamise Autorite Ühingu juhi Kalev Rattusega, kes rääkis nii seadustest kui ka välismaa praktikast. Mõnedes maades võetakse mitmekordset autoritasu, nii lindifirmadelt, raadio- ja telejaamadelt, baaridelt jne, koguni pulmades ja matustel muusikamängimise eest. Nii kaugele ei tahetavat Eestis minna.

Jõgevamaa Vooremaa avaldas kolm päeva hiljem inimestega vestlemise põhjal koostatud artikli. Nüüd on hakatud kauplustes ja baarides raadiod, kust tuleb vaheldumisi päevauudiseid ja muusikat, väga vaikelt mängima panema. Väikeettevõtjad kurdavad, et litsentsitasu tõuseb pidevalt ja nii võivad nad laostuda. Plaatide ja raadiote müüjad räägivad, et nad ei saa ju ometi oma kaupa "tummalt" müüa. "See on õige, et autorid tahavad saada tasu, kuid ei tohi ometi minna absurdini," ütles üks neist.

THEA KRISTAL JA TEMA HOLAÖÖD

19. veebruaril Koerus toimunud holaöö jõudis otsaga ka pealinna lehtedesse. Maakonnalehtedest

saame aga lisaandmeid. Kui kaks varasemat holaööd olid peakorraldaja Thea Kristal teinud Urmas Alenderi mälestuseks, siis seekordne pidi olema pila-holaöö. Pilati möödunud nõukogude korda, aga ega praegune reitingi nuketeta jäänud. Neid oli juba peakorraldaja avalaus. Ning nagu pilamise puhul sageli juhtub, ei peetud kinni hea maitse reeglitest, ropendati. Selle kõrval esitati aga ka tavapäraselt, sh rahvusromantilist muusikat.

Kuid peatähelepanu kinnitatakse muule. Rahvamaja oli inimesi täis. Ning vaatamata sellele, et tänavu jääd Kultuurkapitali toetusest ilma, suutis Thea Kristal esinema tuua tuntud sõnameistreid ja muusikuid. Üks neist, Urmas Sisask, ütles Järva Teatajas, et see on hullumeelsuse piiril ning Thea Kristal on "tohutult energiline, võimas ja teotaheline inimene", ilma kellelta ei teataks Eestimaa Koerut üldse.

Järva Teataja tutvustab pikemalt ka Thea Kristalit ennast. Linnas ainukese lapsena kasvanud, oli tal võimalik käia igasugustes ringides, ka muusikakoolis, aga talle etatud klaveri lubas ta puruks peksta. Loomaarsti elukutse ei käinud eriti kokku ta boheemliku elulaadiga. Koeru sattunud läks ta mehele pärapõrgusse samalaadsele boheemlasele ning kui soovhoisi lagunemisega koos kadus ka loomaarsti ametikoht, hakkas tegelema muusikaga. Iga-aastaste holaööde organiseerimise kõrval on ta kirjutanud ka laule, mida aga ta isegi laulda ei suuda: "Kirjutades kuulan laulu kõla, aga kui laulma hakkas, ei tule välja." Tema kuuehääset laulu Järvamaast pole ette kantud, sest "pole meil kuuehääset koori, kes seda ette kanda suudaks", väidab autor.

KUIDAS KOERUS LAULDAKSE?

12. veebruari Järva Teatajas antakse lauluõpetaja Aino Lõhmuse suu läbi üsna värvikas pilt sellest, kuidas Koerus praegu muusikat tehakse. Talle meeldis endine aeg, kui taheti enam ise teha, nüüd on rohkem musamasinad ja plaadimuusika.

Lapsed siiski laulavad. Tunnid on kell kaheksa hommikul enne õppetöö algust, vaheldumisi poistele ja tüdrukutele. Selleks ajaks on kergem õpilasi kokku saada, pärast tunde sõidab osa lapsi kohe bussidega minema. Varem oli poistekoori juures ka vilistlaskoor, siis see aga lagunes, sest noortel meestel polnud kohapeal tööd. Ka Koeru segakoori 110. sünnipäevakontserdil laulis vaid neli meest.

Meenutab Aino Lõhmus ka üht omamoodi poissi, kellel olid "nagu klapid peas". "Hakkas alles viiendas klassis klaverit õppima. Peale muusika ei teadnud ta midagi. Poolteist tundi enne tunde käis kirikus orleil harjutamas. Ja nüüd on kuulus organist" – Jaanus Torrim.

Aino Lõhmuse kõik kolm last on Paide muusikakooli lõpetanud ja kõrgkooliski õppinud. "Aga ei taha seda ametit pidada. Väärtushinnangud on teised."

BÕLIINA ALGATUSEL VÄHEGI VIITSIJATE PÄEV UUTMOODI

Läänemaa traditsiooniline taidlusülevaatus Vähegi Viitsijate Päev oli tänavu uutmoodi. Peale esinemise, kus eriti silma paistsid meremeesteks riietatud Vatla tantsutüdrukud ja vene kultuuriselti Bõliina koor, oli kavas just bõliinalaste algatusel ka õllepidu, kus jällegi võisteldi laudade kujunduse osas. Parim oli harrastusteater Randlane.

Sellele üritusele, mis peaks kindlasti jätkuma, pole maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja asetäitja Marju Viitmaa sõnul vaja mingit reklaami. "Pruukis vaid taidlejatele kutsed saata ja kultuurikeskuse saal tuli nagu naksti puupüsti täis."

Mõni päev varem oli uutemoodi korraldamise algataja võtnud Haapsalus vastu rahvastikuministri Katrin Saksa, koor esitanud traditsioonilisi ja uuemaid slaavi laule.

Lääne Elu sõnul jäid mõlemad osapooled kohtumisele väga rahule. Ministri leidis kotiga päkapikku kujutav savist rahakassa. "Kingitus on viljega," ütles seltsi esinaine Natalja Jampolskaja. Leht lisab, et ka tagasivaatega. Böliina rahamured ürituste korraldamisel on juba leidnud toetust.

SAAREMAAL ON, MUJAL EESTIS POLE

"Kui üks tore üritus on toimunud juba viis korda, võib kindla peale rääkida traditsioonist ja selle edasikestmisest. See hea ettevõtmine on asi, mida tervel Eestimaal kuskil mujal ei ole – nimelt KOORILAUUPÄEV, mille korraldajaks on segakoor Lyra oma väsimatu dirigendi Ludmilla Tooniga eesotsas.

Kutsuda kõik saare koorid kord aastas kokku, et üksteist näha, koos lauldes tähistada eesti heliloojate ja dirigentide ümmargusi tähtpäevi, koos õppida mõnd suvise laulupäeva lugu ja lõpuks pisikesel põnevusega ka ise võistu laulda – see on otsekui oma rahvuskultuuri allikatel jõudu ammutades vastu hakata meid lämmatama kippuvatele massikultuuri (-kultuurituse) ilmingutele."

Nii algab üks mitmest loost, mis veebruarikuu algupoolel oli Meie Maas pühendatud 5. veebruaril Kuressaare kuurhoones toimunud koorilaulupäevale, autoriks Eesti Kooriühingu konsultant Maie Kivita, kes seal ka ise oli laule õpetamas ja istus võistlulaulmise žüriis.

Kokku osales võistlulaulmisel 6 koori ja mõningase üllatusena näpsas esikoha ja viis kaasa peaaühinna – puust lüüra – tuntud Kuressaare peaaühinna eest ära Orissaare segakoor dirigentide Anne Kannu ja Öie Pärteli juhendamisel, mis esmakordselt esines oma uue nime Horele all. Harjutati ka noore saare helilooja Aare Kruusimäe poolt K. J. Petersoni sõnadele kirjutatud "Lauljat", mis kõigile väga meeldis ja tuleb esitamisele suvisel Saaremaa laulupeol.

Eripreemia elurõõmu eest sai seniioride naiskoor Äitsed. M. Kivita polnud rahul aga Kuressaare Gümnaasiumi segakooriga Ave ning soovis, et selle dirigent Mai Rand suudaks "edaspidi oma lauljate näod ja hinged samuti särada panna, nagu auväärt seniioride kooril".

Peaorganisaator L. Toon väljendas lootust, et edaspidi ei randa koorilaulupäev ringi mööda erinevaid Saaremaa paiku, vaid peetakse maha esinduslikus kuurhoones.

Sama lehe andmeil on aga suvine Saaremaa 46. laulu- ja tantsupidu vaid ühel päeval – 15. juunil. Finantsidest on aga puudus ja korraldustoimkond otsustas saata sponsoritotluse firmadele, kes on huvitatud oma toodangu müümisest Saaremaa laulupeol.

"MUHULASED JA UKRAINLASED PIDASID KOOS KÜÜNLAPEVA,"

...teatab 9. veebruaril Meie Maa. Ühiskontserdi andsid Tallinna muhulaste folklooriansambel ja ukrainlaste folklooriansambel Žurba, kes tutvusid 98. aasta Baltical ja on seejärel mõndagi üheskoos ette võtnud, sh mullusuvine ühiskontsert Muhus.

Laulud kõlasid eesti ja ukraina keeles, eraldi ja koos. Selgus, et mõlema rahva küünlapäeva (ukrainlaste stritenja) kommetel on mõndagi ühist.

Esinejatele elas hoogsalt kaasa saalitäis

publikut, peamiselt Tallinna muhulased ja ukrainlased. Lõpuks mindi Igor Tõnuristi eestvedamisel ühisesse tantsuringi.

"See on tõeline integratsioon, teineteise kultuuri vastastikune rikastamine," ütles oma tervituskõnes rahvastikuministri nõunik Eduard Odinets koosolijaid ministri nimel õnnitledes. Kohal olid Ukraina saatkonna esindajad eesotsas suursaadiku Mõkola Makarevitšiga.

* * *

Sama lehe andmeil pidasid küünlapäeva, mis lõppes ühislauluga, ka Stockholmi saarlased.

KOOS VÄIKESTE ÕPILASTE GA KLAVERI ALLA

"...see aitab lapsel paremini muusika juurde jõuda ja tunniks häältestuda."

See on lõik 4. veebruaril Meie Maas ilmunud kirjutisest juba 34 aastat Kuressaare muusikakooli klaveriõpetajana töötavast Viuu Pitkast seoses tema 60. sünnipäevaga. "Vanemate klasside õpilastel tuleb vahel muusikast ja pidevast harjutamisest suur tüdimus peale – siis on õpetajal vaja tarkust ja järjekindlust, et lapsele õige teots kätte näidata," jätkab ta ning lisab, et tema õpilastest on küll mitmed vahepeal muusikakoolist ära läinud, siis aga tagasi tulnud. Päriselt ära läinud on ainult üks.

Sünnipäevakontsert oli Viuu Pitkale üllatus ja ka mõnus seetõttu, et ei pidanud ise koostama kava ega teadustama.

KÜLAS RAIVO KÕRGEMÄEL

Läbi mitme Valgamaalase numbril ilmus Soome-reisikirj. Reisijateks olid Valga poistekoor ja algklasside rahvatantsijad, iseärasuseks see, et sõideti Pihtipuda kanti, kus nüüd töötab eesti muusik Raivo Kõrgemägi, kes on tuntud esmaajoonest lastelaulude autorina ja need moodustasidki põhiosa repertuaarist. Temaga ka kohtuti ja artikli autori sõnul kuulutasid soomlased samuti suure huviga laule, mida nende muusikaõpetaja on kirjutanud emakeelsetele tekstidele. Ühel kontserdil juhatas noori ka Raivo Kõrgemägi ise.

LAULULAAGER MÖTTETALGUTEGA

10. veebruaril Võrumaa Teatja andis ülevaate 28.-30. jaanuarini Rõuges toimunud Eesti Segakooride Liidu kolmandatest talvapäevadest. Peale õppimise ja kontserdi peeti maha ka mõttetalgud küsimuses, kas rahvakultuur on praegu väärtustatud. Kohati tuliseks läinud arutelu jäi ajapuudusel pooleli.

Lehe sõnul nurisiti selle üle, et näiteks setu kultuuri toetatakse, aga koorilaulu peetakse hobiks, millega peab inimene ise toime tulema. Koorilauluhuvilisi jätkub, aga pärsib rahapuudus. Püramiidi tipp püsib tänu alusele ning tippkooride kõrval väärisksid tähelepanu ja rahalist toetust ka väikesed koorikollektiivid.

MUUSIKATOAST NII JA NAA

4. veebruaril Põhjarannikus teatati, et Kohtla-Järve lugemissaali muusikatoas on külastajate käsutuses tasuta suur valik helikandjaid ja videokassette.

10. veebruaril Võrumaa Teatjas oli aga juttu Võru keskraamatukogu muusikatoa kurvast saatusest: ligi kaks aastat tegutsenud tuba tuli 2. veebruaril sulgeda, kuna noored on selle olemasolu ära kasutanud kurjasti. Muusikat on siiski

võimalik kohapeal kuulata ka edaspidi, kuid lugemissaalis.

Kuna pole andmeid, et Kohtla-Järve noored on korralikud Võru omadest, pole välistatud ka seal muusikatoa kurjasti kasutamine. Näib, et selle peale on mõeldud. Põhjarannik kirjutab: "Et helikandjad kellegi tahtsi majast välja ei kõnniks, peab külastaja leppima sellega, et privaatsust tuleb muusikatoas jagada lugemissaali töötajaga."

MIDA TEHA RAHVAMAJADEGA?

Valla 6 rahvamaja saatus oli Loksal tuliste vaidluste objektiks. Arvati, et vallale peaks jääma üks rahvamaja, kus korraldatakse ülevallalisi üritusi, teiste rahvamajade remonti toetada vastavalt sellele, kui palju on seal tegelikult külarahvale tegevust ja kui palju on neist kasu kohalikele elanikele ja siis need üle anda kohalikele mittetulundusühingutele. Vallavanem Mihkel Tiks esitas vallavolikogule arutamiseks vastava plaani.

ANDA ON PAREM KUI PEAAUHINDA SAADA

Rapla teatrifestivalil "Mitteteater", kus esitatakse improvisatsioonilisi näitemänge, sai sel aastal peaaühinna Haapsalu Gümnaasiumi kooliteater Kajakas kooli huvijuhi, autori ja lavastaja Ene Liivi looga "Tagasi paradiisi?". Ene Liivi sõnul taheti tükiga seletada vaatajatele, "miks on anda meeldivam kui saada". Trupp võitis ka eripreemia parima muusikalise ja lavakujunduse eest.

MARITARI JA ROOTSLASE EESTIKEELNE DUETT

Praegu laulavad eestlased üha enam võõrkeeltes – peamiselt inglise ja ladina keeles. Aga juhtub ka vastupidist.

20. veebruaril oli Valga muusikakoolis suur koorilaulupäev. Esinesid Lõuna-Eesti koorijuhtide ja muusikaõpetajate segakoor Ugandi ja Valga oma Rõõm. Kaasa löid ka EMA magistrand, Vanemuise solist maritar Tatjana Romanova ja Valga Rõõmuga koostööd teinud dirigent Orwar Eriksson Rootsi. Koorid esinesid koos ja eraldi. T. Romanova laulis itaalia ja prantsuse ooperimuusikat.

Tal oli ette nähtud esineda koos eestlasest lauljaga solistidena ka Aleksander Lätte kantaadis "Rändaja ja tähed". Kuid meessolistiks kutsutu ei saanud tulla ja Orwar Eriksson õppis ühe päevaga tema baritoni osa ära. Nii esinesidki eestikeelse kantaadi solistidena maritar ja rootslane.

Ugandi juht Valli Ilvik oli nii vaimustatud, et kinkis Erikssonile oma talismani – südame ja ristiga kaelahte. Liigutusparad silmis pöördus Eriksson saali poole, öeldes "Meid seob muusika."

PRUUDID KONTSERDILE TASUTA

Tallinnas ja Narvas esines vene levimusikatrupp Mumi Troll oma uue kavaga "Nagu aaloe-elavhõbe", mille mitmed laulud on praegu Venemaal eelistatimata hulgas. Eestisse tulek polnud juhuslik – ühes Tallinna studios on ka kava lindistatud ja selleks ette valmistatud. Trupi juht, laulude teksti ja muusika autor Ilja Lagutenko leidis, et Tallinn on parem paik kui London – rahulik ja vaikne.

Narva kontserdile oli laulustikleidis pruutidel pääs tasuta. Kontserdi eel korraldati ka nendevaheline iludusvõistlus ja võitjal oli au olla pildistatud koos Ilja Lagutenkoga.

SÜNNIPÄEVALASTELE HELILOOJA HABEMEKARVU

20. veebruaril peeti RAMi harjutussaalidirektori ja särava konferansjee Vello Mäetsa 60. juubelit ning dirigendi Ants Sootsi 44. sünnipäeva ühise lõbusa meeskoorikontserdiga, millele järgnes ülemeelik bankett. Kõige vaimukamalt tähistas seda helilooja Urmas Sisask, kes pani kogu seltskonna laulma "Kui sul tuju hea", pärast seda kinkis aga sünnipäevalastele kimbukese karvu oma äsja äraetud habemest. Õnne, tervist ja inspiratsiooni kui palju! Nalja nagunii!

Anne-Malle
Halliku tekst ja
foto

PLAANID, PLAANID

12 HOBUST TAMULALE

9. veebruari Võrumaa Teataja andmeil ütles Võru linnavolikogule sel aastal Tamulal kontserdi korraldava OÜ BDG juhatuse esimees Peeter Rebane, et ka tänavu tuleb Tamula kontsert kahepäevane, koosnedes klassika- ja romantikapäevast. Klassikalisi teoseid pakutakse koos suurejoonelise lavastusega, milles osaleb 12 hobust. Tulevad ka videokaamerad ja ilutulestik, dirigendiks tahetakse saada taas Eri Klas. Üritus toimub aga juulikuus, kui ilm on eeldavasti parem, mitte, nagu varem, augusti lõpul. Mullust osalist ebaõnnestumist arvestades on väiksemad ka eelarve ja istekohtade arv – neid planeeritakse 10 000 asemel 8000.

Et mullu segas vihm, mida pealegi ajakirjandus üle võimendas, sellega oli nõus ka varem Tamula kontsertide organiseerimisega tegelnud Siiri Toomik. Kuid ta vaidles vastu P. Rebase väitele, et põhjus oli ka üle-eelmise aasta kontserdi kehv maine. Pigem oli mullu häda selles, et niisuguseid kontserte oli üle Eesti väga palju, S. Toomiku sõnul tehti just mullu viiga sellega, et lava toodi veest välja: "Kui lava paigaldati vette, anti üritusele imago. Rannaliival peetavaid kontserte on teisigi." Ka soovitas S. Toomik lülitada kavva populaarset klassikalist muusikat, et rahval oleks äratundmisrõõmu.

KA RAPLA TAHAB SAADA KUULSAKS

Kõigi Eesti maakondade püüdesse saada mingi suveürituse kaudu kuulsaks on lülitunud ka Raplamaa. Selleks tahetakse ära kasutada Kuusiku lennuvälja. Juba mullu oli plaan seal korraldada Jüri Makarovi eestvedamisel muusikaüritus, kuid raha ei saadud kokku. Nagu teatab 3. veebruari Nädaline, loovad Rapla linna

ja valla ettevõtjad selleks mittetulunduslikku kultuuriühingut. Vald on lubanud 50 000 krooni, linnavolikogu koosolekul tehti ettepanek eraldada 100 miljonit krooni, ülejäänud raha tahetakse saada ettevõtjatelt.

JÕGEVA PEALINNAKS?!

Jüri Mõisa üleskutse tulla üle Eestimaa kokku Tallinna elama on leidnud mitmesugust vastukaja. Margus Kiisi oma 8. veebruari Vooremaas on üks omapärasemaid. J. Mõisa ettepanek talle ei meeldi ning meenutanud, et Cannes, Liverpool, Manchester, Veneetsia, Krakov jt. pole küll pealinnad, aga seoses seal korraldatavate ettevõtmistega tunneb neid kogu maailm, pakub ta ka Jõgevale mingit Eesti spetsiifilise pealinna tiitlit aladel, mille poolest Jõgeva on tuntud. Algab see nimekiri just muusikaga: Jõgeva võiks saada näiteks saalibändi- või pungi-pealinnaks. Juurde on lisatud foto allkirjaga: "Kuna Jõgeval tegutseb edukalt punkbänd Saast, võiks linn ...taotleda pungi-pealinne tiitlit."

ORELIMUUSEUM VÕRRU

16. veebruaril arutati Võrus koos Eesti Kultuuriministeeriumi esindajatega orelimuuseumi rajamist Võrru Jüri t. 20a. Selleks moodustasid mullu Võru Linnavalitsus ja Ardo Kriisa sihtasutuse Eesti Orelikeskus, mis on ka registrisse kantud.

Ardo Kriisa märkis, et tema vanaisa Tannil Kriisa ajast on säilinud hulk tööriistu ja ka mitmesuguseid dokumente, millel on museaalne väärtus. Muuseum ei tohiks olla liiga akadeemiline: külastaja peaks saama aimu, kuidas orel valmib ja kõlab. Üks ruum peaks

Tannil Kriisa
(1866-1940)

olema kammersaal, kus saab kuulata orelimuusikat.

Ta mõtted käivad aga veel laiemalt. Eestis on ligikaudu 130 orelit, millest enamik on kehvast seisusest, vajavad kaitset ja kontrolli, ka selle üle, et vusserdajad ei pääseks orelile ligi. Eesti Orelikeskus Võrus võiks olla koordineeriv keskus anda asjalikku nõu, oreleid dokumenteerida, orelimuusikat väikeste partiide kaupa koguduste tarbeks plaadistada jne.

Asjal on samuti rahvusvaheline aspekt. Kuna välismaal selliseid oreleid enam pole, tuntakse seal elavat huvi Eesti orelite vastu. Ka ülemaailmne orelimeistrite kongress korraldatakse sel suvel Baltikumis. Seda peab silmas ka Võru linn, arvates, et muuseum aitaks kaasa linna populariseerimisele, turisminduse arengule.

Asi on aga senini takerdunud raha taha. Muinsuskaitse tsoonis olev maja on halvast seisusest, remont läheks maksma vähemalt kaks miljonit krooni. Võru linn on eraldanud algkapitaliks 47 000 krooni. Oleks vaja riigi tuge, ka sponsorite ja väliskapitali juurdemeelitamiseks. Kultuuriministeerium on sellega nõus, kuid temalgi napib raha, muuseumide arv aina kasvab. Sooviti regionaalministri toetust.

BACHI-AASTAL TÄHELEPANU KA TEMA POEGADELE

Moskva Konservatooriumi suures saalis oli 7. veebruaril J. S. Bachi teise poja Carl Philip Emanuel Bachi oratooriumi "Ülestõusmine ja Jeesuse ülestõusmine" ettekanne Bachi aasta raames. Esitasid akadeemiline kammerorkester Musica Viva koos meeskoori ja Moskva lastestuudio kooriga.

Viva Musica kunstiline juht, tuntud tšellist, pianist ja dirigent Aleksandr Rudin ütles: "Meie ülesanne on Moskva melomaanide tähelepanu tõmbamine suure isa tööpoolest suure poja loomingule." Tema arvates on oratooriumi partituur peenest muusikast, mis nõuab nii esitajatelt kui publikult emotsionaalset ja intellektuaalset pingutust: "Kui Johann Sebastian Bach oli oma loomingus rohkem kinni minevikus, siis tema poja looming paistab silma julgete uuenduste poolest."

RIA Novosti-ETA

Leipzigis toimus rahvusvaheline konverents "Bach Leipzig. Bach ja Leipzig". Tähelepanu äratas eriti Leipzigi muusikateadlase Peter Wollny ettekanne Saksa Lauuakadeemia arhiivist, mis hiljuti avastati Kiievi arhiivis. See on uus kogumik dokumente, mis varem polnud uurijate käsutuses. Nende dokumentide töötlemine on alles algfaasis, kuid "udus sumpamise aeg saab juba läbi".

Erilist tähelepanu äratavad materjalid J. S. Bachi poegade Wilhelm Friedemann Bachi (1710-84) ja Carl Philipp Emanuel Bachi (1714-88) kohta, kes olid Berliini Lauuakadeemiaga tihedalt seotud.

Ainuüksi Carl Philipp Emanuel Bachi loomingust on seal 8000 lehekülge noote. Seejuures leidub omapäraseid tempomääratlusi, näiteks "Pühalikult, kuid mitte unisel". Selgub ka, et J. S. Bach abistas oma vanemat poega Wilhelm Friedemanni komponeerimisel.

Uus arhiivmaterjal annab ka võimaluse täpsustada Bachi poegade elulugusid. Seni teadaolev põhineb Wollny sõnul vaid "anekdootlikel jutustustel".

See konverents oli avaldõgiks paljudele Bachi-alastele üritustele Leipzigi aastal 2000.

dpa-ETA

PENDERECKI – AASTA HELILOOJA

Rahvusvaheline žürii, kuhu kuuluvad USA; Venemaa, Prantsusmaa, Suurbritannia, Itaalia ja teiste maade esindajad nimetas Poola helilooja Kristof Penderecki aasta muusikuks. See tähendab omamoodi muusikalist "Oscarit".

40 aasta jooksul paljudes õnrites kirjutatud Penderecki lähimaks loomeplaaniks on "Poeem surevast metsast".

RIA-Novosti-ETA

WEILLI PÄEVAD NEW YORGIS

Kurt Weilli 100. sünniaastapäeva puhul toimus New Yorgis festival tema mälestuseks. Peale maailmakuulsa "Kolme-krossi-ooperi" etendati mitmeid tema teoseid, seehulgas natside eest Ameerikasse pagenud helilooja "Juudi oratooriumi", mis räägib juutide elust Aabramist alates kuni Saalomoni templi hävitamiseni Jeruusalemmas. Kui teost 1937. a. esmakordselt New Yorgis ette kant, kukkus see täielikult läbi. Seekord esitas teost küllaltki menukalt Chemnitzis ooperiteater, kes on seda kodu aastaid edukalt etendanud, sh Ameerika turistidele.

Ettekandmisele tulid ka 1950. a. USA-s surnud helilooja viimased, ta Ameerikas elamise lõpuperioodi teosed, mida ta komponeeris triviaalses stiilis, näidates, et ta on suuteline looma muusikat igale maitsele.

dpa-ETA

SIBELIUSE TEOSTE ESILINDISTUS HELSINGIS

Helsingi Linnaorkester Leif Segerstami juhatamisel koos Soome Filharmoonilise koori ja solistidega lindistas esmakordselt J. Sibeliusse Promatsioonikantaadi aastast 1894 ja Kroonimiskantaadi aastast 1896, mõlemad kirjutatud Helsingi ülikoolile. CD, millel on ka teisi Sibeliusse teoseid, sh hiljem Helsingi ülikoolile kirjutatud, valmis ülikooli ja firma Online'i koostöös ning seoses Helsingi olemisega aastal 2000 üheks Euroopa kultuuripealinnaks.

STT-ETA

TULEB SIBELIUSE- NIMELINE DIRIGENTIDE KONKURSS

Maikus peetakse Helsingis teist korda Sibeliusse-nim. dirigentide konkurssi, esimene oli 1995. a. Võistlema pürgis videotega 175 noort dirigenti. Neist pääsesid osalema Helsingi Linnaorkestrit ja raadio sümfooniaorkestrit juhatahes 27. Eelmise konkursi võitis jaapanlane Horifumi Kurita. Ka nüüd pääses Jaapanist, nagu Soomest endastki võistlema 4 noort dirigenti. Ülejäänud on erinevatest maadest – Rootsist, Venemaalt, Saksamaalt, Valgevenest, Eestist, Leedust, Itaaliast, Ungarist, Itaaliast, Türgist, Koreast, USAst ja Taivanilt.

Žürii esimees, nagu eelmiselgi korral, on Esa-Pekka Salonen. Auhinnad ulatuvad 10-15 tuhande Ameerika dollarini. Eeldatavasti tunnevad osalejate, esmajoones võitjate vastu huvi, paljud tuntud sümfooniaorkestrid.

STT-ETA

DŽÄSSI-PAAVST SURNUD

Hamburgis jäi auto alla ja sai surma 77aastane Joachim-Ernst Berendt, keda kutsuti jazzipaavstiks. Ta ise polnud sellest hüdndimest vaimustatud, väites, et paavst ju džässirütmis ei tantsi.

1945. a. oli J.-E. Berendt üks Sddeutsche Rundfunki asutajaist, juhtis seal umbes 10 000 džässisaadet. On välja andnud üle 250 plaadi ja saanud palju autasusid. Esmajoones tuntakse teda aga maailma levinuima jazziraamatu autorina. Seda korduvalt parandatud ja täiendatud teost on välja antud 1,3 miljonit eksemplari.

Viimastel aastatel tegeles Berendt taju filosoofiliste probleemidega. Ta pidas kuulmist tunduvalt tähtsamaks nägemisest ning võttis oma seisukoha lühidalt kokku Spinoza tuntud ütlust modifitseerides: "Kuulen, järelikult olen."

dpa-ETA

Aitasime kaasa heale kordaminekule

Oma hiljutisel Ameerika-turneel esines Eesti Filharmoonia Kammerkoor 2 korda Torontos - 4. ja 6. veebruaril. Vahepeal, 5. veebruaril oli *workshop* Toronto Ülikooli Muusikafakulteedis.

Selle hügelüritusele aitas kaasa ka sinne Eesti Kunstide Keskus. Juba alates 24. novembrist 1999 alustasime reklaamikampaaniat. Mitu nädalat enne ja ka pärast kontserte kirjutas sellest sinne ajakirjandus. Müüsimise ära kontserdipileteid 120 000 EEK-i eest.

Ja kõik läks väga hästi. 850-kohaline kirik oli mõlema kontserdi ajal puupüsti täis - toole pandi seinä äärde isegi juurde, istuti ka vaibaga kaetud põrandal. Kõik Toronto suuremad ajalehed tõid ära kiitvaid artikleid nii eesti

muusika kui ka selle esitajate kohta. Meil õnnestus veenda ka Toronto linnavalitsust korraldama külalismuusikutele 3. veebruaril väärikas vastuvõtt. Kohal olid Kanada muusikaelu juhtisikud, ajakirjanikud, Eesti konsulaadi (peatselt suursaatkonna) esindajad.

Praegu teeme ettevalmistusi ESTO-2000, mis toimub 8.-16. juulil Torontos. Selle kavas on 20 üritust. Nii on meil tööd kuhjaga. Kes on huvitatud täpsemast infost, võib saada seda meie interneti koduleheküljelt.

<http://www3.sympatico.ca/johnpahapill/>
concerts.htm

Stella ja Johannes Pahapill

Eesti Kunstide Keskus

Toronto (Kanada)

Fotol: 24.XI.99 ilmunud reklaami ülemine osa

SOUNDSTREAMS CANADA
Llewellyn Cherny, Artistic Director
www.soundstreams.ca

In co-operation with
Estonian Arts Centre
presents
Encounter 2000
**A CANADIAN-ESTONIAN
CHORAL FEST**

Three Kaleidoscope Concerts

Friday, February 4 at 8 pm
St. Patrick's Church (Dundas & McCord)
Estonian Philharmonic Chamber Choir and
Tallinn Chamber Orchestra.
Music by Arvo Pärt ... Beethoven and The Revival of Finland

Sunday, February 6 at 8 pm
St. Patrick's Church (Dundas & McCord)
Estonian Philharmonic Chamber Choir and
Singers, MacMillan Singers, Toronto Mendelssohn Youth
Choir and Tallinn Chamber Orchestra.
World premiere of Five Rites to the Union by Randolph Peeters (The
Golden Age) and new classics by Henry Friedman, Erik-Sven Toiv and
Petruska Kalka.

KAS ON IGAL AASTAL VAJA CHOPINI KONKURSSI?

Seda võiks eelkõige küsida korraldajailt – s.o põhiliselt Narva Muusikakoolilt ja Narva linnavalitsuselt. Muidugi langeb suurim töö esinejale, kuid need ei tarvitse ju igal aastal olla samad. On ju õpetajate asi korraldada asi nii, et Chopini mängimine ei kujuneks koormavaks.

Kuigi algselt kavandati tõepoolest Chopini lastekonkurssi korraldada iga kahe aasta tagant, soovib Poola Suursaatkond Eestis eesotsas suursaadiku hr. Jakub Wuolaszewicz'iga (kes on selle konkursi mõtte algataja) teha seda **igal aastal**. Kuna Poola ja Prantsuse saatkondade panus selle ürituse toetamisel on nii moraalses kui finantsilises mõttes aukartustäratav, oleks rumal sellest pakkumisest loobuda. See tähendab III rahvusvahelist Chopini konkurssi jaanuaris aastal 2001. Tänavuse konkursi žürii esimehe prof. Tereza Manasterska ettepanekul ja Poola saatkonnaga kokkuleppel lisandub Chopinile järgmise konkursi kavasse kahele nooremal esinejategrupil ka **Bach**.

Nüüd siis asjalõppenud konkursist. Algsu oli pidulik – toimus Narva linnuses, kus oli kontsert, esinejate loosimine ja tervitused saatkondade ning linnavalitsuse esindajailt. Sõnavõtt oli ka konkursi patroonilt Eesti kultuuriministrilt **Signe Kivilt**.

Konkursist osavõtjaid oli 48: Eestist, Venemaalt, Lätist, Leedust ja Rootsist. Esinejad olid jagatud kolme vanusegruppi: 9-12 a., 13-15 a. ja 16-17 a., kusjuures kõige arvukam oli just noorim grupp. Igale grupile oli kavast nõutud teatud kindlad teosed (osaliselt). Žüriisse kuulusid peale poolatarist esimehe Tereza Manasterska esindajad Lätist (Viesturs Meģgailis), Venemaalt (Nina Serjogina) ja Eestist (Lilian Semper, Leelo Kõlar). Mängimine kestis neli päeva ja toimus kahes voores. II voores pääses 25 esinejat.

Võrreldes mulluse konkursiga oli mängijate tase seekord kõrgem. Lausa ebaõnnestumisi polnudki. Küllalt oli artistlikke ja säravaid etteasteid ja – nagu ikka – ka tavalisi, korralikke.

Harva õnnestus hästi esineda mõlemas voores! Üllatas Narva Muusikakooli suhteliselt tugev esinemine, mis annab tunnistust nii õpetajate- kui õpilastepoolsest austustväärivast tööst.

Me kõik teame, kui raske on mängida Chopini muusikat tema vaimurikkuses ja faktuuripeensustes. Me teame, et see nõuab erakordselt sooja südant, hella hinge, tundlikku sõrme ja teravat kõrva. Arusaadavalt jääb lastel meisterlikkusest puudu, kuid nad on ju teel sinna. Žüriil oli huvitav jälgida, kui kaugele oli keegi jõudnud teosesse süvenemises ja mänguuskuses. Ikka ja jälle eksisteerib vana probleem: mida esmaseks hinnata – kas õpetaja poolt siledaks lihvitud tulemust, sügavalt musikaalset isikupära või pianistlikku osavust? Kui haruharva langevad need väärtused ühtel! Ometi võis igalt esinejalt leida midagi positiivset. Kiidaks head lavakindlust ja kokkuvõtmisvõimet. Koolilisi puudusi võis märgata eelkõige toonitekitamise ja pedalisatsiooni osas. Esines ka põhjendamatu tempodega viigurdamisi, mis teadagi mõjus teose vormile lagundavalt.

Ei saa märkimata jätta žüriiliikmete head üksteisemõistmist, eriliselt asjalikku ning asjatundlikku, sealjuures sooja tööõhkonda.

Kümnest auhinnatust olid nii Peterburist kui Narvast kolm. Kõrgeim autasu – Grand prixläks Peterburi – 750 USD Poola saatkonnalt said nii noorema vanusegrupi mängija Aleksandr Stepanov kui ka tema õpetaja A. Zujeva. Ainsana viis aga tervelt 2 oma õpilast kõrgetele kohtadele T. Gontšarova Narvast, kusjuures Maksim Štšura jagas nooremas vanusegrupis esikohta. Üks esikoht läks Gatšinasse ja teine koht Sillamäele – J. Kondratenko õpilane Valeria Stojakova keskmises vanusegrupis. Tallinn sai vaid 2 kolmandat kohta, mis annab tunnistust nii teiste muusikakoolide tugevusest kui ka Tallinna ja üldse eestikeelsete muusikakoolide vähesest huvist selle prestiižika konkursi vastu.

Suured rahalised preemiad olid kõigile

esikohale tulnuile, preemiateks oli veel ekskursionsiooni Poolasse Chopini konkursile kuulama, samuti Lapimaale, videoaparatuure, pleiereid, käekelli jm. Kuna konkursi sponsoreid oli ohtrasti – peasponsoriks hr. M. Pienkowski –, ei jäänud kingitusest ilma ükski osavõtja.

Konkurss lõppes piduliku kontserdiga 29.01. k.a Narva klubis Energetik ja teisei piduliku kontserdiga 30.01. k.a Tallinnas Estonia kontserdisaalis, kus esinesid laureaadid. Aleksandr Stepanov esitas vaba üleolekuga oma hülgenumbri – Etüüdi Ges-duur op. 10 nr. 5. Samal Tallinna kontserdil mängis noor külalispianist Barbara Karaszkievicz-Zagajewska ERSO saatel Chopini klaverikontserdi f-moll. Täissaalis tervitasid osavõtjaid Poola ja Prantsuse saatkonna esindajad. Kontserdil viibis ka meie valitsuse liikmeid.

Narva Muusikakoolile ja Narva linnavalitsusele, eriti osavatele organisaatoritele (linnaapea Eldar Efendijev, Galina Moldon, Tatjana Jegorova, Vera Alijeve, Galina Tšernjavskaja) tuleb teha sügavkummardus.

Konkurss on lõppenud. Kuid maailmas pole veel toimunud ühtegi konkursi, mille tulemustega oleksid kõik rahul...

Leelo Kõlar

Fotol: Narvalane Maksim Štšura esinemas Chopini konkursil.

IGAL TÄISKASVANUL MUUSIKUL POLEGI SEE VÕIMALIK

18.-19. veebruaril viidi Narvas läbi V laste instrumentaalkontserdi konkurss, millele 20. järgnes võitjate kontsert. Narva konkursi iseärasus on, et teise voores pääsenud 7-17aastased lapsed esinevad sümfooniaorkestri saatel. Sellist võimalust pole olnud isegi mitmetel täiskasvanud pillimeestel, ütles Narva sümfooniaorkestri dirigent Anatoli Štšura, kes koos Otsakooli muusikapedagoogide Lembit Orgse ja Siim Polliga moodustasid konkursi žürii.

Laekunud 62 avaldusest üle Eestis pääses I voores esinema 50 ümber ja teise voores neist pooled. Kuigi tuli mängima

minna ilma proovita (ainult kõige väiksematele oli selle võimaldamiseks aega jätkunud), leidsid lapsed kergesti ühise keele orkestri ja selle dirigendiga.

Narva konkursi iseärasus on, et ühel aastal mängivad klaverit, teisel aastal muid pille õppijad. Tänavu oli jällegi klaveri kord, kusjuures mõnevõrra segas see, et äsja oli toimunud Chopini konkurss ja mõlemaks valmistumiseks ei jätkunud lastel jõudu. Nii kerkisidki esile Chopini konkursiga võrreldes uued nimed. Narvalased esinesid küll hästi, aga esikohtadele ei pääsenud. Siiski olid kõik paremad Ida-Virumaalt.

Nooremas grupis sai esikoha Aleksandra Kamenskaja Jõhvi muusikakoolist, vanemas Pavel Tšeretšukin samast koolist, keskmises tema vend Dmitri, kes õpib Sillamäe muusikakoolis.

Narvskaja Gazeta, kust need andmed on võetud, paistab muude maakonna- ja linnalehtede hulgas silma selle poolest, et valgustab kohalikke tähtsamaid kultuurisündmusi ikka esiküljel. Nii ka seekord.

T. Luunja

Valentina Moldau — venelasest eestlane Iisakus

Kui Iisaku kunstide kooli muusikaosakonna õpilased Valentina Moldau seletusi kuulavad, ei oska nad vist ettegi kujutada, et kunagi oli aeg, mil nende õpetaja ei osanud silpigi eesti keelt. Valentina ise aga tabab end mõnikord sellelt, et venelastega suheldes ei tule mõni sõna korrapealt meeldegi. "Oi, kuidas see nüüd vene keeles oli..."

Siin pole midagi imeks panna. Valentina on Eestis elanud kümme aastat, neist kuus Iisakus, kus venelasi on vaid mõni üksik. Koolis aga, kus Valentina muusikatunde annab, on läbinisti eesti kollektiiv ega ole üldse kellegagi vene keeles rääkida. Ka kodus kõneleb ta oma kaheksa-aastase poja Jaanisega ainult eesti keeles.

Tutvus Eestiga sai Valentina jaoks alguse Rostovis Doni ääres. Selles Lõuna-Venemaa linnas, kus võis kohata eri rahvustest inimesi, oli Valentina tõenäoliselt ainus, kes õppis omal käel õpikust eesti keelt. Selleks oli tal isiklik põhjus.

Valentina südame oli võitnud eesti noormees, kes üliõpilasmaleva koosseisus oli tulnud Venemaale järjekordselt põllumajandusobjekti ehitama. Kui poiss tegi neiuale abieluettepaneku, oli viimane tõsiselt ehmunud. "Kuidas ma seal küll hakkama saan, kui kogu elu käib eesti keeles?" Noormees, kes oli Jõhivist pärit, ainult muigas selle peale. Tookord istuski Valentina eesti keele õpiku taha.

Ta meenutab, et oli tulevase abikaasa kodumaale jõudes üllatunud. "Oleks jutkui Eesti, aga kõik räägivad ümberingi vene keeles." Esimese kogemuse eesti kollektiiviga suhtlemisel sai ta siis, kui võttis oma hoole alla isetegevusliku rahvatantsurühma. "Seal käisid koos peamiselt vanemad naised, kes löid isukalt

tantsu, kuid oskasid vene keelt vaid mõne sõna. Nii et tahes-tahtmata pidin ise eesti keeles rääkima hakkama. Muidugi suurte vigadega, kuid sellest ei teinud keegi numbrit."

Elu kujunes nii, et ehitajast mees sai tööd Iisakus. Samal ajal avati alevis kunstide kool, seepärast polnud Valentinal, kel oli seljataga muusikakeskkool, töökoha leidmisega raskusi. Probleemiks oli ainult keeleoskus.

"Siis sattus mu silma alla kuulutus, et Viljandi Kultuurikolledž võtab vastu uusi õpilasi. Poeg oli mul tol ajal küll kahene, aga leidsin, et kaugõppes õppimisest oleks vähe kasu ning seepärast astusin päevasesse osakonda."

Kaks esimest aastat olid Valentinale tõeliseks katsumuseks. "Ma ei saanud millestki aru. Kuni ma õppejõudude räägitu enda jaoks eesti keelest vene keelde ümber panin, olid nemad oma jutuga juba kaugele ette jõudnud. Õhtuti uurisin kursusekaaslaste konsepte, kuid neistki ei taibanud ma suurt midagi. Alles kolmandal kursusel sain järje peale."

Eesti rahvakultuuri tunneb paremini kui vene oma

Valentina on veendunud, et just tänu Viljandi Kultuurikolledžile avanes tal võimalus enda jaoks tõeliselt avastada nii see maa kui ka rahvas. "Noh, oleksin keele ära õppinud, ja mis edasi? Oleksin võinud vabalt suhelda, kuid rahva hingest poleks ikkagi aimu saanud. Aga muusika ja kultuuri kaudu, ja kui kõik sulle veel lahti seletatakse – see on hoopis midagi muud." Sellepeale paneb Valentina viiuli häälele, et näidata, kuidas kõlaks labajalavalts iseõppinud moosekandi esituses mõnel külasmannil...

Alatasa tuleb Valentina jutu sees tagasi oma

Aivar Metsari foto

õpinguaastate juurde kolledžis. Eesti rahvakultuuris on ta nii kodus, et nii mõnigi põliseestlane võiks kadedust tunda. Seejuures tõdeb ta kahetsustundega, et tema, venelane, tunneb vene rahvakunsti märksa kehvemini:

"Kurb on sellest rääkida, kuid meie muusikakeskkoolis suhtuti rahvakunsti kui millessegi teisejärgulisse. Klassika – jah, see on tõsine asi, folkloor aga – sel pole tähtsust. Nii tulebki välja, et eesti lõõtspillist võin teile pikalt rääkida, vene rahvapillidest tean aga üsna vähe. Praegu on seal kõik ilmselt teistmoodi, aga minu ajal oli asi nii."

Meie vestluse käigus meenuvad Valentinale ka need hirmujutud, mida tuttavad talle rääkisid, kui kuulsid, et ta kavatses eestlasele mehele minna. "Millega mind küll ei hirmutatud. Rahvas pidavat seal olema kinnine, mind polevat seal kellelegi vaja, ja kõik olevat fašistid. See on suur jama, ütlen ma teile. Rahvas nagu rahvas, inimesi on igasuguseid. Ega mujal teistmoodi ole. Kuid eestlased võtsid mind omaks, mina neid samuti. Mis viga mul siin siis elada?"

Sofja Bauer
(Põhjarannik, 5.02.00)

NARVA-TALLINNA KOOSTÖÖST LÄHTUDES SUUREMATELE ÜLDISTUSTELE

28. jaanuari Narvskaja Gazeta esilehekülje haaras enda alla pikem reportaaž Narva Sümfooniaorkestri kontserdist, kus esitati Bach'i muusikat, sh tema "Kohvikantaat", esinemas ka EMA lauluosakonna juhataja prof. Mati Palm ning üliõpilased Kristina Vähi (sopran) ja Taavi Puhvel (tenor). Autorid kirjutavad, et vastuvõtt oli väga soe ning meie külalised olid isegi veidi üllatunud publiku niisuguse tänuliku reaktiooni üle.

Küsisin **Mati Palmilt**, kas see oli nii ning kas see koostöö on juhuslik või pikemaajaline.

Mati Palm: "Kõik on õige. Narva kindluse saal oli puupüsti täis, kõik ei mahtunud sisse. Ning erinevalt tavalisest kutsusid meie lõpetaja Kristina Vähi kenad

sopranisoolod esile aplausi. Algatus tuli Narva Sümfooniaorkestri dirigendi Anatoli Šisura poolt, kes on EMAs sagedane külaline, täiendab end meie emeritprofessori Roman Matsovi juures.

Narva kindlus on ka suurepärase esinemiskoht. Omal ajal sai preemia ilusa restaureerimise eest ning tema perenaine Jelena Kükur hoolitseb selle eest, et kõik oleks kaunis. Tihti on seal huvitavad näitused.

Ja Narva orkester on ka hea orkester. Kuigi ta finantsiline olukord pole just kadestamisväärne, mängivad seal ka pillimehed Tallinnast. See näitab, et dirigent oskab seada huvitavaid ülesandeid, on tasemel.

Esimene selline ühisesinemine oli meil Estonia Talveaias

medõdedele, seal ning Pärnus tuleb veel üks avalik kontsert. Teeme ka tulevikuplaane teisteks ühisteks ettevõtmisteks. Arvame, et see on kasulik nii meie lauluosakonnale kui ka Narva orkestrile.

Narva ja Tallinna muusikute koostöö ei piirdu meie ühistegevusega. Narva orkester esineb vahetevahel Estonia kontserdisaalis, suvel läheb Rahvusteater Estonia "Nabuccoga" Narva.

Ja üldse on mul jäänud mulje, et Eesti n-õ provintsidest paistavad aktiivse muusikategemise ning asjatundliku ja sooja publiku poolest silma kaks erinevates nurkades olevat piirkonda: Saaremaa ja Narva. Viimane sai endale ka ühe suuremat kõlapinda omandava Chopini konkursi. Eluterve Eesti

poolt vaadates on rõõmustav, et Narvas pühendatakse suurt tähelepanu ka rahvaspordile.

Kuid on ka teisi kohti. Valgas on traditsiooniks saamas klaveriansamblike festivalid. Ning on tore, et kõigis neis piiriäärsetes keskustes tõmmatakse oma muusikauritustesse kaasa ka lähimate naaberriikide esindajaid. Narvas esmajoones Venemaalt, Saaremaalt Rootsist, Valgas Lätist.

Eestimaa muusikaelu ei peaks jääma vaid Tallinna-Tartu keskseks. Vaatame olukorda Soomes. Sellistes väikestes linnades nagu Pori või Kuhmo korraldatakse rahvusvahelise mainega traditsioonilisi muusikauritusi. Oleks tore, kui selline olukord kujuneks välja ka Eestis."

Herbert Vainu

Mozart Vanemuises – lavastaja nägemus

“See on lugu ühe mehe elust, keda ei mõistetud tema eluajal. Olen vaimustatud tema jumalikust muusikast. Ma tahan oma modernballetis laulda ülistuslaulu suurepärasele muusikule Mozartile,” räägib 12. jaanuaril Vanemuises publiku ette jõudnud muusikalise tantsuloo lavaletooja Mare Tommingas, 40.

“Mozart on minule kui kummastav teema, reekviem esikohal. Ta võtab su endasse ja ei lasegi lahti. Mind on Mozarti teema alati erutanud, kuid olin siis veel tantsija ja noor,” mõtiskleb Mare Tommingas.

Kui miski vaevab ja hinge kraabib, siis tuleb see lahti harutada. Tommingas on teinud 18. saj. muusikute Mozarti ja Salieri loo lavale jõudmiseks pika aasta meeletult tööd.

“Ma ei tea maailma laval nii põhjalikku Mozarti elu analüüsi,” mõõndab varasügisel kolm päeva Viinis ja Salzburgis ringi uidanud lavastaja. “Kõndisin majade vahel ja piiskopilinnuses ja olin fantaasias ajas, kus kasvas Mozart. Mind šokeeris, kui ühes suveniiripoes oli tehtud temast kaubamärgina mikihäär. See tõi pisara silma. Kurb oli kuulda, kuidas helilooja majamuuseumis vastivad turistid teadsid teda vaid öömuusikuna.”

Kaua hinges kantud teema küpses Tommingal algallikate - kirjade ja raamatute, Schafferi näidendi lugemisega. Lisaks kilomeetreite viisi helilintide (Mozarti ooperite)

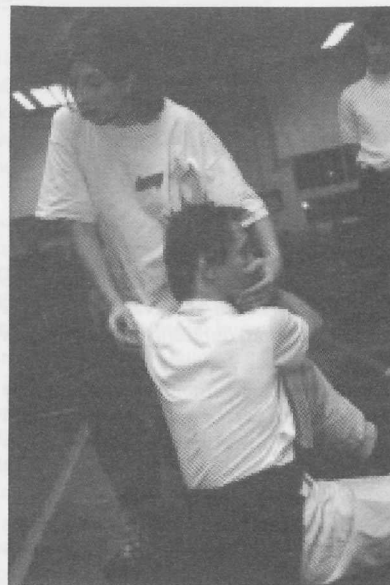
kuulamine, milles kajastub tema elu. Muusika otsinguil oli üllatavaks, et see, mida Tommingas ei leidnud Austriast, oli CD-plaadina Tartus raekoja platsi äris.

“Salieri vähetuntud muusika on primitiivne ja algeline. Välise ilu ja võltsi peegeldus. Mozartil seevastu on väga tugev alltekst. Tõeline geenius, raske, konfliktne isik ei jõudnud tunnustuseni oma eluajal,” räägib loo autor.

Uuslavastuses on Mozarti elu laval esitatud kandvas osas hoopis läbi Arvo Pärdi muusika. “Too aeg, kus Mozart elas, ei näidanud välise kihi all olevaid torme. Oluline oli väline sära, glamuur. Intriigid võltsi kesta all. Seda saab näidata Pärdi muusika kaudu. See kannab tegelaste sisemaailma ja suhteid. Nii Mozart kui ka Salieri olid ohvrid. Neil olid inimlikul tasandil ühtviisi probleemid. Armastus ja vihkamine, armukadedus loomingulisel pinnal, kunstnikuks olemise probleem,” võrdleb lavastaja.

Muusikalises tantsuloos kehastab Mozartit Aivar Kallaste, tema naist Konstanzet Kristine Otsing, Mozarti ema osas Katre Lidmets, Salieri osas Eesti Rahvusoooperi balletisolist Vitali Nikolajev.

Kahetunnises tantsulavastuses teeb kaasa sümfoniaorkester Mihkel Kütsoni juhatusel. Mozarti, Haydni ja Salieri vähetuntud muusika

Mare Tommingas, Andrus Kallaste
Aldo Lundi foto

kõlab elavas ettekandes, solistina kas Merle Jalakas või Tatjana Romanova. Pärdi muusika kostab etenduses lindilt.

“Olen Mozarti elu ja loomingut tutvustamiseks kasutanud etenduses erinevat muusikat. Mozartit võimalikult vähe. See näib esimesel pilgul nii üllatav,” arutleb etendusele viimast lihvi andev lavastaja. “See on hingeline lavalugu Wolfgang Amadeus Mozartist. See on lugu kunstnikust ühiskonnas, kunstnikuks olemise probleemist läbi aegade.”

Malle Elvet

Mati Palm ja Riina Pikani räägivad “Favoriidist”

Mati Palm: “Tartus tehti Carlo Felice Cillario juhatusel järjekordselt suurt muusikat. Poolteist aastat tagasi tõi maestro Vanemuises kontsertettekandele meil tundmatu Verdi ooperi “Simon Boccanegra”, nüüd dirigeeris ta kunagi juba Eestis ette kantud Donizetti “Favoriiti”. Publikuhuvi oli suur ja vastuvõtt väga soe – seisti püsti, karjuti braavo, trambiti jalgu.”

Riina Pikani: “Ilmselt oli tegu professionaalse publikuga – nii kui laval midagi hästi tehti, reageeris rahvas kohe aplausiga.”

MP: “Teose viisid solistid, koor ja orkester läbi väga stabiilselt. Olen Cillarioga palju koos töötanud ja tean, et lisaks muusikaliste nõudmistele abistab ta lauljaid vajadusel ka vokaalselt.”

RP: “Koostööst paljude suurte meistritega ammutatud rikkalike kogemustega Cillario iga märkus on ju kuldaväärt. Selgelt oli tunda kuidas solistid, koor ja orkester tal ripuvad n-õ sõrme otsas.”

MP: “Solistid olid õigesti valitud – nii tunnetab Aare Saal hästi itaalia muusikat, tema

peamine aaria oli esitatud suurepäraselt; Leonora ossa kutsutud Päivi Nisula, Soome juhtivaid metsosopraneid, laulis kuulsa aaria meeldejäädavaks, haigestunud M. Kõrtsi asemel tuli raske tenoripartiiga tublilt toime Jan Oja (temast lähemalt vt üle-eelmises MLs lk 10-11 – toim.). Eesti keeles suudab Oja esialgu ainult hümni laulda, aga küllap ta saab oma “isakeele” varsti suhu.”

RP: “Ojal jäi vast veel puudu interpretatsiooniveenvusest, ta pidi ju osa ära õppima mõne päevaga, aga noormees on saanud hea häälekooli ja näib õige perspektiivseks.”

MP: “See oli nii liigutav, kui Cillario katkestas marulise lõpuaplasi, tänas kõiki osalisi ja tõi erilisel esile olukorra päästnud Jan Oja.

Teistest osalistestki on rääkida vaid head, Ain Anger paistis nagu alati silma rikkaliku häälematerjali ja ilusa tämbriaga; meeldivalt esinesid ka Roland Liiv ja Tatjana Romanova.”

RP: “Mullegi jättis üritus igati hea mulje; eeskätt üllatas 84aastase Cillario nooruslik

vormisolek. Oma võluva karismaatilisusega andis ta kontsertetendusele erilise itaalia ooperi hõngu, mis oli tuntav lausa ihukarvadega!”

MP: “Koor laulis toreda tasakaalustatud kõlaga ja puhtalt ning orkester näitas end tublina. Paar apsu lõpuvaatuses ei rikkunud vaimustavat üldmuljet.”

RP: “Kui mind üldse miski häiris, siis Nisula aaria noodist laulmine, aga kuna oma aaria esitas peast vaid Saal, siis pole mõtet sellest numbrit teha.”

MP: “Mulle meeldis, et laval toimus kontserdivormist hoolimata liikumine: koor, ansamblid, solistid tulid oma numbrite eelmängude ajal lavale ja lahkusid järelmängu jooksul. Omavahelised “pisisuhted” aitasid omakorda kaasa terviku mõjule. Kõike kuuldes nähes tundsin end olevat hoopis kaugemal, kuskil Lääne-Euroopas... Kahju, et “Favoriiti” said kuulata vaid tartlased ja sellest ei tehtud isegi videosalvestust, nagu “Simon Boccanegrast”. Nii suure meistri töö oleks olnud huviga jälgitav kõikidele meie ooperisõpradele. Aga mis parata – kultuur on väikeses Eestis jagatud Tartu ja Tallinna vahel pooleks.”

Kuulas Ines Rannap

V E E B R U A R

TALLINNA BAROKKFESTIVAL VAATEGA SELJATAHA JA ETTE

XI festival algas meestelauluga ja nii **The King's Singersi** kui ka **Moskva Patriarhaadi koori** kontserte tuli dubleerida... mahutamata ometi kõiki kuulata soovijaid.

Anatoli Grindenko juhitud 12-liikmeline võimsate bassidega koor esitas itaalia-veneetsia ja bütsantsi mõjutustega vanavene ja õigeusklikku kirikumuusikat ja ka ajalooliselt uuemaid kirikulaule.

30 aastat maailma hullutanud **The King's Singers** võlgneb oma menu seinast-seinaperertuaarile ja suutlikkusele ühtviisi rahuldada nii tõsimeelseid vanamuusikaaustajaid kui muusikalistest naljanumbritest vaimustujaid. Singers'idel õnnestub ühtviisi stiilpuhtalt koostada kavu väga erinevatel teemadel, ka Ligeti, Penderecki, Berio jt spetsiaalselt neile kirjutatud lauludest.

Kahest kontratenorist, tenorist, 2 baritonist ja bassist koosneval ansambliil on oma spetsiifiline tämbriühne ja ülimalt professionaalne kõlapilt, nad kujundavad iga loo teatud kindlate võtetega vaid neile omaseks. Isegi kui lõpuks hakkavad need võtted kuidagi mehaanilistena tunduma, naudid ikkagi filigraanset viimistlust ja kõlailu.

Kontserdil tekkis mõte, et kui kogu kava oleks festivali aväritusele sobival koosnenud vaid barokkmuusikast, poleks inglasterl õnnestunud viia publik ekstaasi. Samuti jäänuks nautimata Ligeti vaimukalt absurdsed madrigalid, Poulenc'i võluvad laulud, Rossini avamäng, rääkimata lauspopulaarsetest tóótlustest.

Ette- ja tahapoole barokkajastust kaldusid teisedki festivaliprogrammid ja selle üle võis ainult rõõmustada. Eskätt muidugi **The Dufay Collective** keskaegse muusika öhtul, sest see vanadel pillidel mängiv Inglise ansambel esitas 12.-14. sajandist pärit Inglise, Prantsusmaa ja Itaalia tantsumuusikat äärmiselt kütkestavalt.

Tänapäeval pole küll võimalik teada, kuidas ja millistel pillidel esitati 600-700 aastat tagasi taolisi tantse, nagu estampie, saltarello, trotto jm., kuid säilinud materjalide põhjal võib rekonstrueerida ligilähedasi pillikooslusi, erinevate tantse karaktereid, mitmetähenduslikult noteeritud osade järgnevusi jm. andes kõigele just niisuguse kuju, nagu peavad õigeks muusikud. Tegelikult vihjab 1400. aasta eelsest perioodist vaid 50 käsikirja säilimine keskaegsete muusikute suurepärasele improviiseerimisoskusele ja miks ei või varieerida olemasolevat nappi originaalmaterjali tänapäevalgi.

The Dufay Collective'i viis mängijat käsitavad ühtekokku viitteist erinevat pilli,

igaüks valmis mängima kuni kuut instrumenti, mõnikord ka vile ja trummi korraga!

PUHKPILLIMUUSIKA EI MEELDI?

Tallinn Brassi kontsert kuulajaid ligi ei meelitanud – miks, on raske öelda. Kava oli ju huvitavalt üles ehitatud: puhkpillimuusika välisdirigendi Jan Magnus Dahle juhatusel vaheldus Ivo Sillamaa mängitud oreliteostega ja autorite ring näis soliidseks: Purcell, Byrd, Bach.

Neljateistkümnest eesti paremast vaskpillimängijast koosnev **Tallinn Brass** on oma kunstilise juhi Jüri Leiteni eestvedamisel saavutanud edu mitmel maal kui stiilulatu barokist rokini valdav ansambel. Ühtaegu sära ja tusedust sisaldav kõlapilt ning toimetulek nii virtuositeeti nõudva kui ka muusikalisi süvaprobleeme lahkava repertuaariga peaks kindlustama TB-le arvuka kuulajaskonna. Muidugi – pidev küllaltki detsembelirohke dünaamiline surve ei pruugi olla kõigile meeltemööda, pigem sobiks neid kuulata promenaadil...

Olgu sellega kuidas on, aga mitmete asjatundjate poolt arranžeeritud helinditest jätsid ehk eredama mulje just polüfoonilised teosed, kus häälte tämbriiline eristumine võimaldas hästi jälgida nende liikumist. Purcelli Süidis muusikalises draamast "Abdelazer" lõi aga Dahle toredaid karaktereid: kord rütmiliselt teravatult, kord laugelt voolavaid.

I. Sillamaad nägin sel öhtul esmakordselt suure oreli taga. Kuigi aegajalt jäi puudu teistel pillidel kogetud rütmilisest eksaktsusest (Purcelli Süit), valdas Sillamaa oreli piisava suveräänsusega ja talle jääb soovida vaid julgemat registrikäsitust.

KOLM ÖHTUT PUHAŠT BAROKKI

J. S. Bach'i 250. surma-aastapäeva tähistanud kontserdil esitleti kolme omanäolise barokkmuusikut. Soome viuldajat **Sirkka Liisa Kaakineni**, taanlasest klavessinist **Lars Ulrik Mortenseni** ja venelasest lautomängijat **Anton Biruljat**.

Veel pool sajandit tagasi mängiti Bach'i täiesti teisiti – akadeemiliste kaanonite kohaselt pidi kõik kulgema raudses rütmis võimsate must-valge-kontrastidega, rangelt käibelolevaid väljaandeid järgides ja unustades, millised olid Bach'i aegsed klavh- ja keelpillid. Nüüd on

"õiged" instrumentidki kasutusel ja Bach'i käsikirjadele lähenetakse loomingulise usaldusega.

Kaakineni tõlgendus Sonaadist g-moll ja Partitast E-duur ei olnud küll avastuslik, ent nii värsked (või õigemini uusvana), et pani end hingetult kuulama. Olgu see Adagio kõnekas improviseerimisel, Fuuga "pehme" faktuur, arpedžeeritud akordika, Siciliano hingav poognakäsitlus või Menuettide vaba voolavus – kõiges oli tunda inspiratsiooni ja arukat mõtlemist.

Lars Ulrik Mortensen (klavessiin, Saksamaa) ja Susanne Ryden (sopran, Rootsi)

Omamoodi väljendusvabadustega hiilgas ka Mortensen, eriti reljeefsena ilmus kuulajate ette sooloviilule loodud Chaconna klavessiinivariant, mis pimestas barokliku sära ja julgete tempokäsitustega. Imponeeris efektned ettevalmistamata kaldumine D-duuri ja tagasitulek algtonaalsusesse ning kõikide tiheda struktuuriga variatsioonide tunglevus.

Birulja esitas Süidi G-moll märkimisväärse viimistluse ja stiilitundega, paraku jäi ruumipuudusel rõdole tõrjutud kuulaja ja esineja vahele natuke liiga palju õhku, äärmiselt intiimne kõla ei jõudnud pärale.

Muide – Peterburis sündinud Birulja õpib praegu Haagi konservatooriumi aspirantuuris kammermuusikat, seega elab just seal, kus vanamuusika pingsad uuringud on kõige tulemuslikumad.

Ühendades keelpille originaalpuhkpillidega viljeleb **Camerata Köln** eriarvuliste koosseisudega barokk- ja klassikalist muusikat. Vanamuusika ja tänapäeva mõistes ebatäiuslike pillide (keelpillid vajavad aina häälestamist, tšembalo helikõrgus tuleb "kurnata" tugevast sahinast jne) austus paisus 20. sajandi teisel poolel nii suureks, et sellest sündinud rohketel ansambliatel tuleb silmapaistmise nimel kõvasti pingutada. Camerata Kölni eripäraks olevat "ülim spontaansus, tähelepanu koondamine stiilikriteeriumide maksimaalsele järgimisele, meeleolu, artistlik sõltumatus". Ent kontserdi esimese poole (Telemann, Händel, Meder)

Tallinna kontserdielu

kõlaline ja dünaamiline ühetaolisus, kuidagi kiretu musitseerimine küll ei vaimustanud. Alles Cannabichi elavloomulises Kvintetis muutus senine must-valge pilt akki värviliseks – lihtsalt korrektsele mängule lisandus ilmekust, elegantsi.

Händeli 34. ooperi "Alcina" (esietendus Londoni Covent Gardenis 1735) esitusest Läti muusikute poolt saab rääkida vaid superlatiivides. Alates lavastajast (K. Wuss Saksamaalt), kunstnikust (A. Freibergs), koreograafist (J. Gingell Inglismaalt) ja lõpetades kas või kontrabassimängijaga orkestri tagaservas tegid kõik kõvasti tööd selleks, et Tallinna kontserdipublik avaldaks neile püsti seistes oma vaimustust.

Vaevalt et normaalsele teatrilavale seatut oli kerge üle kanda Estonia kontserdisaali trepilisele reljееfile, kuid etenduse ohtral tegelaskonnal laabus kõik suurepäraselt. Muusikas ümbritseb mitmesuguste kollisioonide dramaatikat õige rahulik pastoraalsus, aga kui aeg mõnd jõulist stseeni vormida, on kontrastidramaturgia seda vapustavam.

Ülihea lauluoskusega külalised tegid lausa kadedaks, eelkõige muidugi Sonora Voice, kelle Alcinal oli varuks uskumatult rikas tämbrivarjundite arsenal: kui võluriigi kuninganna vihastas, oli saal täis tõelist "kisa", aga kui ta avastas oma jõu hääbumise, kõlas lavalt ülihabras hala. See oli üldse vapustav stseen, kui vaikivateks kujudeks moondatud suurättidega mehed vabastasid jõuetu Alcina juuksepahmaka, võtsid seljast purpurse rüü ja kandsid ta lavalt ära.

Ega te vist usu, et kontserdisaali lavall mõllas tormitsev meri, paukusid äikese ja nõiduse jõud, lehvitab tüü Amor... Kujunduslik atribuutika tohutute õhupallide, vihmavarjude, lehvikute ja muu näol viitas taotlusele luua barokkooperile moodsate sümbolitega intrigeeriv atmosfäär.

SÖÖDI, JOODI, LAULDI, MÄNGITI...

4. veebruaril muudeti Estonia kontserdisaali Mustoneni sõnul keskaegseks kirikuplatsiks, kus rahvast lõbustasid veiderdajad ja narrid. Juba traditsiooniks saanud **Banchetto Musicale**'i istuti küünlavalgel laudade ääres, rüübati veini ning jälgiti Hortus Musicuse ja Vox Clamantise ettekandeid.

Õhtu esimene pool vajus natuke liigtõsiselt keskaja hämarusse – gregooriuse koraale lauldi pikalt küll rõdult, mööda fuajeed jalutades ja lavalt, hortuslastegi hakatuse lõbusus taltus ajapikku askeetlikumaks. See-ese teisel poolel plahvatas saali keskelt igasse suunda ülemeelik baroklik elurõõm, mille süstimine mängijaisse ja kuulajaisse oli põhiliselt Mustoneni teeneks.

Vahepeal kuulati ka sopranit Susanna Rydeni ja klavessinisti Mortenseni, kes andsid järgmisel päeval ühiskontserdi Raekoja Purcelli, Blow ja Händeli loomingust.

Festivalile punkti pannud **Galakontsert** jäi mõneti alla eelolnud eredatele sündmustele, kuigi Händeli "Halleluuja" kordus koos solistidega jätis mõjusa järelemaigu.

Alustati katkenditega Glucki ooperist

"Orfeus ja Euridice", kus Rootsi tuntumad varajase muusika lauljad kontratenor Mikael Bellini ja S. Ryden ilusa muusika ilmeke esitusega pehmedasid Akadeemilise orkestri kohatist liigasjalikku mängulaadi. Siis tuli märgatava hilinemisega lavale teksades Kirill Rõbakov (segadus kontserdi varasema algusega!). Moskvast pärit ja nüüd Pariisis elav klarinetist on võitnud rea konkursi ja mänginud end Euroopas tuntuks. Weberi Klarinetikontserdis näitas Rõbakov end meistrina, kes valdab hiilgavat tehnikat ja on väga musikaalne – millised fraasid ja dünaamiline hillitsetus teises osas! Lisapalaga demonstreeris noormees, mida üleüldse võib klarinetil korda saata!

Purcelli "Ood Püha Cecilia päevaks" (Ellerhein, Eesti Rahvusmeeskoor, 5 solisti) pakub kooridele tunduvalt suuremaid väljendusvõimalusi kui solistidele. Ei pääsenud mõjule Bellini kaunis üleime register, napid fraasid ja suhteliselt väheilmekad aariad ei soosinud ka teisi soliste. Alles kahe bassi duett võimaldas Andrus Miti ja Mart Mikul end n-õ teostada. Mõlemad Soomes täienduskoolituse saanud ja oma karjäärigi peamiselt seal edendanud lauljail on märkimisväärselt tusedad häälematerjalid. Miti ülimestes registrites kirkam, ülemheliderohkem, Mikul pehmem, ümaram. Nii hääleliselt kui tõlgituslikult sobisid nad hästi kooslaulma.

Oma soolo ja duetipartiid kandsid S. Ryden ja lüüriline tenor Carl Unander Scharin ette meeldivalt, ja orkestriltki – eriti puhkpillidelt – lähtus nüüd sundimatumat muusikategemise indu.

KÕRGTAASEMEL KAMMERKÜLALISED

Soliidsete traditsioonidega **Kodaly String Quartet** (asutatud 1966) võlus meie publikut Kodaly, Mozarti ja Schuberti kammerteoste ülimalt tundliku, sugestiivse ja oma vaimsusega lummava tõlgitusega.

Sellise taseme puhul ei saa enam mõeldagi kvartetimängu "materiaallosade" peale – et kuidas nad saavutavad niisuguse haruldase kõla, täiusliku ansambllisuse jm, see on lihtsalt kõik ammu olemas. Aluse on loonud varasemate aastate kunstilised juhid F. Sándor, V. Tátrai ja A. Mihály. Praegu mängivate pillimeeste kohta kavalehel mingeid andmeid polnud; visuaalse mulje põhjal on II viiuli ja viiola mängijad ülejäänuid auväärsemas eas, ent kõikide suhe muusikasse ja mängulaad on üllatavalt ühtne.

Kvarteti nimihelilooja Z. Kodaly rajas koos B. Bartokiga Ungari 20. sajandi helikunsti. 17. märtsi 1910., kui kanti ette mõlema mehe esimesed kvartetid, loetaksegi Ungari modernismi sünnipäevaks. Ühtmoodi oluliseks loomeallikaks peavad mõlemad folkloori, Kodaly'd mõjutas ühtlasi prantsuse sajandialguse ja itaalia renessanssmuusika. Kõike seda võib täheldada ka tujukalt impulssiivses ja koloriitses II Keelpillikvartetis. Mozarti c-duurse nn "Dissonantside" kvarteti imekaunis esitus jäi mõnevõrra Schuberti "Tütarlaps ja surm" (d-moll kvartet) varju, paratamatult on viimase dramaatiline väljendusjõud ja kõitev meloodilise lihtsasti

haaravam kui Mozarti klassikaline tundesalgus. Schuberti-tõlgitus oli täiuslik, läbimõeldult terviklik, aga ometi pidevalt aimuvate hetkeimpulssidega, mille "sünnitajatele" ülejäänud ideaalselt reageerisid.

Pariisi konservatooriumi 1977. a kiitusega lõpetanud **Claude Delangle** tõestas järjekordselt saksofoni igakülgselt "eluõigust", kinkides 15. veebruaril kuulajatele elamuse, mille eiramisega poleks toime tulnud ka paadunuim saksofonivastane.

Kohe esimeste helide pehmus ja "puhtus" avas südame vastuvõtma kõneva kava iga omanäolise teose. Muidugi ei puudunud seal Debussy ja Ravel, aga ka tundmatu Savari'i ja Maurice'il oli millegi erandlikuga rikastada kava üldpilti. Selle kvaliteedi kujundamisel oli suur osa mitme konkursi laureaadil Odile Delangle'il.

Esimese poole akadeemilise vaoshoitus asendus pärast vaheaega tulevargilise "Sequenza IXb-ga", milles rikkaliku kujutlusvõimega autor Berio manipuleerib vaba serialismi ja inimhääle-instrumenti kokkupuutepunktidega.

Lõuna-ameeriklaste Villa-Lobose Fantaasia ja Piazzolla "Tango ajalugu" pakkusid kõrgel professionaalsel tasemel meelelahutuslikkust – pillavalt rütmikas muusika, tujukad karakterid ja tehnilised finessid serveeriti otsekui pits-linaga hõbevaagnatel.

TÄHTPÄEVADE TÄHISTUSI

Aaron Coplandi 100. sünniaastapäeva tähistaval kontserdil dirigeeris ERSOT (kas esimene?) mustanahaline **Leslie Dunner**. Mitmest õppeasutusest ja maailmanimega dirigentidelt rikkaliku hariduse saanud mees on kõigele lisaks olnud ka N. Järvi assistent, nii et ootused olid kruvitud õige kõrgele. Kahtlemata poleks mõni "kahvanägu" saanud "El Salón México" või Klarinetikontserdi II osa adekvaatsemalt tõlgendada – need rütmikariisid ja vaba "lõtk" on Dunneril lihtsalt veres.

1948. a päritjazzklarinetist B. Goodmannile mõeldud Kontsert algab ilusa pika meloodiakaarega, mida seob ehtsa džässosaga võluv kadents. Liialdamata võib öelda, et Toomas Vavilovi ja Leslie Dunneri energialaengu suurejooneline ühendamine kujundas Klarinetikontserdi õhtu parimaks saavutuseks.

19. veebruaril valitses Estonia kontserdisaalis pidulik meeleolu: praktiliselt kogu klassikalist ja nüüdisaegset kahe klaveri ja nelja kää repertuaari valdavad ja palju endise N. Liidu ja praeguse Venemaa linnades kontsertreerinud kunstnikud **Nata-Ly Sakkos** ja **Toivo Peaske** tähistasid 25 aasta möödumist Tallinna Klaveriduoo loomisest. Vähe sellest, et esineti soliidse soolokavaga, organiseeriti ka klaveriduode festival, mängiti selle lõppkontserdil ja valmistuti ühtaegu üles astuma Saint-Saënsi Loomadekarnevaliga peatsel Lastekontserdil.

Kindlasti oli see koormus ränk ja mõjutas ehk mõneti ka esinemistulemusi – näiteks jäid oodatust "väsinumaiks" Brahmsi Variatsioonid Haydni teemale, ent särtsakam teine pool tegi kõik tasa.

Duost Sakkos-Peaske on palju kirjutatud,

Tallinna kontserdielu

korraldada pole seda mõtet, sest nende määravam omapära – “vastandite võitlus ja ühtsus” – on suuremal või vähemal määral tuntav igas tõlgitsuses ja nii see ka jääb. Muidugi tasandub erinevus temperamentse, jõulise Sakkose ja lüürilisema, pehmema Peäske vahel siis, kui temaatiline arenguliin on esimese käes ja muutub märgatavamaks selle jaotumisel mõlema partneri vahel. Nii tekkisidki “augud” muidu efektselt-virtuooslikult lahendatud Raveli “Valsis”. Seevastu Mozarti Sonaat ilmus kuulajate ette just sellisena, nagu dikteeris Sakkos – kontrastiderohkelt, aktiivselt ja “alluvat” saatefaktuuri summutades.

Üksmeelsemal kujundati Debussy “Kuus antiikset epigraafi” – sügava nukrusega “Nimetule hauale”, erksas vaimus “Õnnelikule ööle”, sillerdavalt “Tänuks hommikuvihmale”.

Kuigi klaveri sisemuse näppimine on juba mõõdanikuharrastus, mõjus Kangro “Klimper” lõbustavalt.

EMA kammersaalis toimunud festivali lõppkontserdiks üüriti Estonia kontserdisaal, et võimaldada külalisduodel esineda koos Tallinna Noorteorkestriga (vt lähemalt T. Peäske artiklit lk 1-5 - toim.).

Lõpuks andis orkestrit juhatanud T. Peäske taktikepi T. Vavilovile ja istus koos N.-L. Sakkosega klaveri taha. Poulenci Kontsert oli õige valik, sest just selline hoogne, “lõõvat” tehnikat soosiv, prantslaslikult sarmikas ja pisut ulakas muusika sobib duole hästi.

Noored orkestrandid olid oma võimete kohaselt tublid.

KORDAMINE ON TARKUSE EMA

Sigrid Kuulmann (vt temast lähemalt lk 8 - toim.) tõestas 17. veebruaril Brahmsi Kontserdi toreda esitusega, et võime uhked olla mitte ainult oma pianistide, vaid ka viuldajate üle.

Iga tippviuldaja repertuaaris oleva Brahmsi Kontserdi ettekandesse on raske midagi “uuenduslikku” lisada, jääb vaid järgida ausalt autori ideid ja seda Kuulmann ka tegi kõige meeldivamal moel. Laitmatult viuldava kunstniku allumisega muusika arenguloogikale liitus tõsine tervikuvormimine – kõige imetlusväärsemalt I osa kadentsis ja sellele järgnevas lõpupurske ootuses. Adagios oli võrreldes esimese osaga enam värve ja nüansside filigraanset eristamist. Finaali sukeldus Kuulmann sihipärase energiaga, mida tal jätkus ka Poco piu presto tarvis – kontserdi lõpp kujunes kokkuvõtlikult võidukaks. Ja nagu muuseas mängis Kuulmann lisapalaks Ysaye Soolosonaadi, mis võiks olla mõne programmi peateos!

ERSO kestva sümpaatia osaline Andrei Tšistjakov on osav viuldajasaatja (mullu tegi ta meil koostööd Ü. Kaaduga), teab täpselt, kus tolle instrument kardab “katmist”, kus ületab ka tutti fortissimo, kus läheb vaja “spetsiifilisi ootamisi”, kus eriti kiiret reageerimist jne. Seetõttu võis Kuulmann tunda end Tšistjakovi kõrval õige turvaliselt.

Õhtu jätkus Debussy “Nokturnide” ja Raveli Teise balletisüidiga “Daphnis ja Chloe”. Ellerheina “hädavajalikkuse” tõttu esimese “Sireenides” võimaldus ka teise “Üldist tantsu” esitada koos RAMiga originaalikohtaselt (koori

vähemest repliikidest tavaliselt loobutakse). Muide – tagarõdule ülesrivistunud koor kõlas väga hästi – sinna peaks teda edaspidigi paigutama orkestriga laulmiseks.

Kui Tšistjakov pidi olema Brahmsi solistiga valvas “alluvusvahekorras”, siis nüüd rändas ta vabana rikkalikult varjundatud, ootamatute harmoonialaikude, kaugelt kajavate tunnete, apoteooslike valgustriimfidega muusikalisel maastikul ja sooritas koos ERSO ja tütarlastega väikesi ja suuri imesid.

Raveli Teise süidita balletist “Daphnis ja Chloe” ei saanud läbi ka Anu Tali oma kontserdil “Armastus” 28. veebruaril. Esimese hooga tahtnuks hakata võrdlema kaht tõlgitsust, ent see osutus sama mõttetuks, kui kahe ilusa naise võrdlemine. Nojah – tempod, rõhuasetused, dünaamiline plaan näisid mõneti erinevatena, aga elamuse pakkus nii üks kui teine.

Anu Tali fenomeni suhtutakse nii ja naa, paraku peavad mõlemad “leerid” tunnistama, et tema Soome-Eesti Sümfoniaorkestri kontserdid toovad kohale aina suurema auditoriumi – ilmselt tuleb varsti korraldada Tallinnas lisakontsert.

Noor dirigent oskab valida orkestrante ja ka repertuaari – mitte niivõrd ultrapopulaarset, kui võrd endale sobivat. Tali ees mängivad Eesti, Soome ja Peterburi väga tublid pillimehed, seekordne kontsertmeister Lev Klõtškov on laulsa kuldne leid! Innukus, millega orkestrandid musitseerivad ja oma juhile reageerivad, on üks kontserdi õnnestumise olulisemaid tegureid ja selle laineil võib veel stažeeriv, kujunemise ja kogemustehankimise teel olev Anu Tali purjetada vastu kuulsusrikkale karjäärile.

Prokofjevi “Romeo ja Julia” balletisüididest tehtud numbritevalik järgis rohkem armastajate liini, vaid obligatoorsed “Montecchi ja Capuletti” ning “Tybalti surm” riivasid igipõlist suguvõsade võitlust. Ometi leidis Tali ka teistest osadest rohkelt dramaatilisi kokkupõrkeid, kriipsutas alla dissonantset raskekaalulisust, teravaid rütme ja tõi nende keskelt harukordse siirusega esile Julia hapra, puhta kaju.

Fauré orkestrisüidid “Pelléas ja Mélisande” kaunis pretensioonitu muusika voolas meelikõitvalt, suuresti tänu flöödisolistile Elina Vuorelale. Dirigendimeisterlikkuse suhtes järeleandlikumas loos tuli enam esiplaanile Tali loomulik muusikaalsus, vaba, sundimatu suhe orkestriga.

NII PALJU SIDINAT-SÄDINAT!

29. veebruaril võttis Estonia kontserdimaja sisenejat vastu linnukoor, saatis teda ka fuajees ja oli seltsiliseks saalis senikaua, kui Fred Jüssi võttis ohjad enda kätte tutvustamaks põhjalikult mõne sulelise lauluviise. Jussi mõnusat pajatust kuulanuks veel pikalt, aga et oli tegemist siiski klaveriõhtuga, läks sõnajärg Peep Lassmannile. Ta viis lõpule detsembris alustatud Messiaeni “Lindude kataloogi” ettekandmise.

Ülimalt virtuoosne, fantastilist pianismi ja ornitoloogilisi teadmisi nõudev teos vajab vast veelgi enam meeletut süüvimist helilooja inspiratsiooniallikatesse ja erandlikesse loomeprintsipiidesse, et igale osale eelnev loodus- ja linnulaulukogemuse kirjeldus tõepoolest kuulajale teavituks, teda tugevalt puudutaks. Nii nagu pole ühtviisi kergelt loetavad kõik raamatud, vaadatavad kõik maalid, erinevad ka helitööde “kuulamisastmed” – “Lindude kataloog” paigutub ilmselt kõige “raskeimate” hulka.

Lassmanni Messiaeni-tõlgitus ei püüagi teha kuulamist kergetaoliseks, vaid sunnib endaga kaasa mõtlema selle “vormitu”, pikkade pausidega, süngetest looduspiltidest, valgussälvatustest, trillerdustest, tuulepuhangutest ja paljast muust “natuurstest” küllastunud helimaalingu mõistmiseks. Kes mõistis, viis endaga kaasa kirvendava loodushõllanduse...

INES RANNAP

“Peasädistajate” Peep Lassmanni ja Fred Jüssi vahel on EMA klveriosakonna juhataja prof. Lilian Semper Anne-Malle Halliku fotod

Laupäevahommikuti Nigulistest

5. veebruari hommikusel muusikatunnil esinesid **Loo kammerkoor** (dirigendid Mareks Lobe ja Age Mets) ning **segakoor Sõprus** (Mareks Lobe ja Kadri Loigom). Kahtlemata andsid mõlemad koorid oma parima. Kenasti õnnestus Sisaski "Eesti Missa", mis ühiselt ette kanti (dirigent Mareks Lobe): sopran saavutas eriti fortes päris ilusa kõla, dirigent sai võimaluse fraase kujundada ja pikemaid arenguid realiseerida. Kummagi koori eraldi esituste puhul jäid üksikute häälerühmade fraasikujundused jõetuks ja väheveenvaks.

Loo kammerkoor on väga väike, kuid tema repertuaar oli valitud jõukohane (v.a Tobiase "Busslied"), häälerühmad olid omavahel tasakaalus ning lauldi üsna kenasti. Eriti suutis dirigent Age Mets pakkuda mõne väga toreda muusikalise kujunduse (Semleki "Mind ära jäta"). Kohati kõlas päris nauditav piano, mille saavutamine harrastuskooris pole sugugi lihtne. Vahest tulnuks mõlemal dirigendil valida siin-seal natuke rahulik tempo ("Jumal, mu süda igatseb Sind", "Gloria in excelsis Deo"). Liigne kiirustamine tegi esituse kohati rabadaks ja veidi koomilisekski, tekitades paiguti tekstiga sobimatu lustaka meeleolu.

Sõpruse koorile oli valitud natuke liiga raske repertuaar, näiteks Tobiase motett "Ascendit in coelum" käis koorile ilmselgelt üle jõu. Tunda andis ka häälerühmade tasakaalustamatus (loe: meeshälte vähesus ja ebaühtlus, sopran oli kohati päris kena ja ühtlane, ehkki kõrgust jäi vajaka). Dirigentide muusikalised taotlused olid siiski tuntavad. Õnnestus Siimeri "Palve", nauditavaim oli Sisaski "Heliseb väljadel".

Tuleb tunnustada väikeste kooride südikust astuda üles Niguliste nõudliku akustikaga kontserdisaalis ja viia proovides tehtud töö nii mõnegi toreda saavutuseni. Jääb soovida head tahtmist, jaksu ja jõudsat arengut edasiseks – arenguruumi ja –potentsiaali ju on.

12. veebruaril esines Salme kultuurikeskuse **naiskoor Ilo** ühes oma väikse koosseisuga Anneli Surva ja Irene

Schifrini juhatusel. Kava oli väga mitmekesine: Händelist ja Telemannist Kapi ja Naissooni ning ka esituse tasemelt ebaühtlane. Paremini paistis koorile istuvat lüüriline karakter (Schuberti "Die Nacht", Naissoo "Luulet sinu süles"). Probleemiks on kohatise vokaalne hõredus; ka kippus sopranirühm forsseerima, juhtus intonatsioonivääratusi ning tämber kiskus kitsaks. Raskemais lugudes paistsid need probleemid muidugi rohkem välja, samas on aga selge, et koor vajab oma arenguks ka keerukamaid ülesandeid.

Kreegi vaimulike rahvaviiside ettekandes üllatasid kohati põhjusetult pikad fermaadid, kauni fraseerimise ning hea sisulise tõlgendusega paistis aga silma sama autori "Meil aiaääme tänavas" (Tiina Kiilaspea seade).

Väikese koosseisu juures torkas silma (õigemini kõrva) soprani ülekaal ja suurest koorist kehvem diktsioon. Kontserdi viimane laul Händeli "Thanks be to Thee" aga andis koorile võimaluse demonstreerida ilusat säravat fortet, häälest ei kostnud raasugi väsimust ning ka karakter tabati hästi.

19. veebruaril oli Niguliste **Kehra Kunstidekooli** päralt. Esinesid plaatpillide ansambel, instrumentalistid, tütarlaste ja õpetajate ansamblid ning Kehra Kammerkoor (dirigent Inta Roost), orelil mängis Kristel Aer.

Huvitav ja õnnestunud idee oli Mozarti palade mängimine plaatpillide ansambliga. Teistest instrumentidest oli esindatud flööt, viiul, trompet ja flügelhorn. Kuna mängijad kuulusid enamjaolt õpilasseisusesse, oli aeglase palade osakaal kavas ilmselt paratamatu. Meeldiva erandi moodustas Viviani Trompetisonaat. Kehra Kammerkoor esitas kaks osa tsüklist "Quatre Motets" ning tegi seda päris hea stiilitunnetusega (nende motettide gregoriaani alust ei viitsita mitte alati arvestada). "Tu es Petrus" kiired fraasid jooksid aga paratamatult üksteise selga: Niguliste akustika on teatavasti nagu klaveri pikk pedaal...

Õpetajate ansambel paistis silma ilusa vokaali ja tasakaalustet häälerühmadega.

Ka olid nende lood valitud kontserdipaiga ja ansambliga sobivad. Tulemus ei saanud seega muud ollagi kui väga hea. Tahaks väga loota, et see ansambel ei kuulu ühekontserdi-seltskondade hulka.

Tütarlasteansambel esindas nüüdisaegsemat muusikat, mis oli tehtud stiilselt ja meeleolukalt. Quantzi flöödipala ja Ritteri orelisonaadi vahel aga mõjusid need kolm lugu paratamatult võrkehadena. Loomulikult pole kava ühtsus sellistel kontsertidel omaette eesmärk, naljakate koosluste tekkimist võiks aga siiski vältida. Igal juhul on Kehra Kunstidekool teeninud kümme punkti hea idee eest tulla kontserdile paljude esinejate ja väga mitmekesise kavaga. Muusikaringid, -koolid ja -studiod, tehke järele!

Veebruarikuu viimase kontserdi andis Nigulistest **Kurekell**, kes pakkus samuti kuulamiseks vaheldumisi laule ja instrumentaalpalu. Organist oli taas Kristel Aer.

Kontserdi kavas oli põhiliselt klassikaline muusika Bachist Mendelssohnini, lisaks mõned spirituaalid ja nüüdisaegsed helitööd. Kurekell koondab ilusa häälega tüdrukuid ja toredaid pillimängijaid, ainus (aga see-eest kogu kontserti läbiv) probleem on ebatäpne intoneerimine. Kuna koosseis polnud kuigi suur, õnnestusid elavama tempoga lood (spirituaalid) paremini – aeglane, kandev fraas nõuab lihtsalt arvukamat koori. Mart Saare "Mis see oli?" kuulub (ja on kuulunud) paljude professionaalsete lauljate repertuaari. Noorele solistile (Triin Raud) oli selle kavavõtmine kahtlemata julgustükk ning ettekanne õnnestus ka päris hästi.

Organisti kanda oli põhiliselt saatja roll, tähelepanu vääriks aga ka tema soolod. Vaid Süda Pastoraali juures häiris liigne tugevus. Ka saadetes mängis mõned korrad orel flöödi või koori üle.

Kurekellal on tavaks esitada erinevaid kavu erinevaist ajastuist, stiilidest ja žanritest. Kindlasti on tulemas mõndagi põnevast. Loodetavasti kohtume jälle ka Nigulistest.

Pille Penjam
Kaie Tanner

MUUSIKAKESKKOOLI NOORED INTERPREEDID EDUKAD RAHVUSVAHELISTEL KONKURSSIDEL

8.-12. detsembrini m.a toimus Riias 3. August Dombrovski nim. rahvusvaheline noorte keelpillimängijate konkurss. Osavõtjaid oli seekord Lätist, Leedust, Ukrainast ja Eestist. Meie delegatsioon oli arvukas – 13 osavõtjat, neist 12 Tallinna Muusikakeskkoolist. Viuldajaid oli 8 ja tšelliste 5. Võisteldi 3 vanuserühmas, neist vanimad võisid olla kuni 19aastased.

Eestlastel läks hästi – II vooru pääses tervelt 3 tšellisti ja 4 viuldajat. Nendeks olid tšellistidest: Peeter Altpere (Tallinna Kesklinna Gümnaasium, võtab eratunde Moskvas prof. B. Talalai juures ja Tallinnas N. Bezdoļnaja juures); Margus Uus (õp. Laine Leichter). Sai eripremia hea mängu eest kui esimene, kes jäi välja III voorust; Johannes Teppo (õp. Leho Karin). Eripremia kohustusliku pala parima esituse eest.

Viiuldajatest: Marge Uus (õp. Aino Riikjärv), Juta Õunapuu, Tiiu Õunapuu, Liis Joamets (kõik õp. Tiiu Peäske). III vooru pääses **Juta Õunapuu** ning ta sai vanemas grupis 3. preemia (1. preemiat välja ei antud, 2. jagasid kaks läti viuldajat).

Juta Õunapuu

16aastane Juta Õunapuu on ennegi tähelepanu äratanud. 9aastaselt võitis ta Tšehhis J. Kociani nim. konkursil I järgu diplomi, kahel korral on ta võitnud I. preemia Eesti noorte viuldajate konkursil.

2. rahvusvahelisel Tadeusz Wronski nim. sooloviuldajate konkursil Varssavis võistles 6.-13. veebruaril k.a meie viuldaja **Sigrid Kuulmann**, kes sai seal ka II vooru. Finaaliuks sulgus kuuldavasti õige napilt.

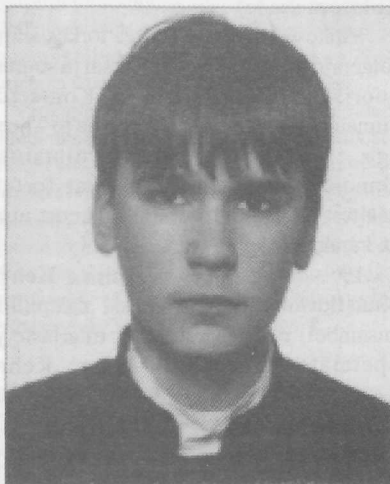
Sigrid on samuti lapsest peale Tiiu Peäske kasvandik. Tema õpetajateks on olnud EMAS ka prof. Jüri Gerretz ja 2 aastat Londoni Guildhall School'is maailma üks tipp-pedagooge prof. Yfrah Neaman. On võitnud Eestis mitmeid auhindu, neist viimane m.a Con briol, kus võitis ERSo auhinna, mille ta 17. veebruaril, kohe

Sigrid Kuulmann

pärast Varssavist naasmist õigustaski, mängides ERSo ga V. Tšistjakovi juhatusel Brahmi Viulikoncerti.

Veelgi paremaid tulemusi said Muusikakeskkooli noored pianistid Venemaal Volhoviis toimunud rahvusvahelisel võistlusel "Põhjamaine rapsoodia", kus eelistatumalt mängiti Griegi ja Sibeliust. Kõik 4 Tallinnast kohaleõitnut pälvisid autasu. Suurimas, 21 osalejaga keskmises vanuserühmas võitis

Mihkel Poll

esikoha **Mihkel Poll** (õp. M. Pakri) ja audiplomi Ragnar Rannat. Vanemas rühmas, kus esikohta välja ei antud, sai II koha Mihhail Gerts (õp. M. Pakri) ja noorimas rühmas III koha Kadi Henno (õp. K. Sumera).

Need ja teised Muusikakeskkooli parimad interpreedid demonstreerisid koos T. Kapteni juhitud kooli sümfoniaorkestriga oma võimeid 4. märtsil kooli kontserdil Estonia kontserdisaalas.

M. Võhmas

KOORID OTSISID UUT "TULJAKUT"

Segakooride, kammerkooride ja heliloojate liidud korraldasid laupäeval, 26. veebruaril

Tartus koorikonkursi "Uus Tuljak", mis asendas traditsioonilise "Tuljaku" võistulaulmise.

Eesti Segakooride Liidu juhataste liikme Valli Ilviku sõnul oli uuenenud konkursi üks eesmärke sõeluda segakooridele kirjutatud uudisloomingust välja laule, millest võiks saada "Tuljaku" mantlipärija. Seda kahest kohustuslikust laulust ühe eelistamise toel.

Kõige tihedam oli võistlus A-grupis, kus osales 12 koori, neist suurem osa Tallinnast. Ants Sootsi juhitud žürii andis A-grupis välja kaks esikohta: Tallinna Muusikakeskkooli kammerkoorile (dirigendid Evi Eespere ja René Eespere) ning peamiselt Eesti Muusikaakadeemia ja Tallinna Muusikakeskkooli

Risto Joost

õppuritest koosnevale kammerkoorile Voces musicales (**Risto Joost**). Auhinnaliste kohtadele jõudsid ka Tallinna Kammerkoori vilistlaskoor (II preemia) ja Tallinna Kammerkoor (III preemia).

B- ja C-grupis astus üles mitu väiksemat koori kõikjal üle Eesti. B-grupi parimaks tunnistati Abja kammerkoor (Ivi Harju). Samas grupis anti välja ka kaks kolmandat kohta, mis kuulusid segakoorile Rello ja kammerkoorile Carina.

C-grupis võitis Põlva kammerkoor "...kevadist hetke" (Heidi Ots), teisele kohale tuli Oonurme segakoor ning kolmandale segakoor Keila. F-grupis ehk ansamblite hulgas astus üles vaid kolm kollektiivi, millest parimaks pidas žürii Tartu Õpetajate Seminari segaansamblit (Tiiu Milistfer).

Grand Prix vääriliseks hindas žürii kammerkoori Voces musicales, mille dirigent - Eesti Muusikaakadeemia teise kursuse üliõpilane Risto Joost - sai ka parima üliõpilas-dirigendi eripremia. Publiku südame võitis Eesti Koolinoorte segakoor, mis sai samuti žüriilt eripremia.

A-grupi suur eelistus oli (10 12-st) Raimo Kangro "Veel üks", B- ja C-grupis selget eelistust ei ilmnenud.

Ants Soots ütles, et konkurss andis suurepärase pildi sellest, mis Eesti kooride hulgas toimub, sest võistulaulmisel osales ligi kolmkümmend sega- ja kammerkoori. Samas rõhutas ta, et edaspidi tuleb selgemalt piiritleda kriteeriumid, mille alusel koore gruppidesse jagada. Tänavusel võistlusel kujunes konkurss tõsiseks A-grupis, kus auhinnalistele kohtadele tulid poolprofessionaalsed koorid. A-grupis osalenud head amatöörkoorid jäi seevastu tagaplaanile.

Rein Jüriado,
Laulukuller

ÜKS ESIMESI OMATAOLISI MAAILMAS

1999. aasta oktoobris avas esmakordselt ukseid Arsise Kellade Kool.

Tegemist on huvialakooliga, kus 7-11aastased lapsed omandavad käsikella õppe kaudu muusikalisi teadmisi. Arsise andmeil on selline kool üks esimesi omataolisi maailmas.

Milline on Arsise Kellade Kool ja kuidas see toimib? Alustagem päris algusest.

Kui kammerkoori Arsise dirigent Aivar Mäe kuulis esimest korda Ameerika käsikellast, sai tema kinnisideeks tuua see imeline muusika ka Eestisse ja luua omaenda ansambel.

Kaks aastat ettevalmistustöid mõlemal pool maakera ning ideest sai reaalsus. 1993. aastal käisid Eestis USA Inglise Käsikellade Mängijate Gildi esindajad, kes tõid kingitusena kaasa esimesed kolm oktaavi kelli Aivar Mäele ja tema koorile.

1993. aasta detsembris anti 12liikmelise koosseisuga esimesed kontserdid. Ja saigi alguse Arsise kellade ansambli missioon – tutvustada selle ainulaadse instrumendi muusikat nii

1999. a. septembrikuus toimusidki väikesed katsed. Koolist huvitatuid oli kaks korda rohkem, kui vastu suudeti võtta. Katsetel anti lastele pihku ka helihargikujulised *handchime*'id, et jälgida nende esimest kätelööki. Lastele tundmatutele muusikariistadele leiutasidki nad ise mitmeid uusi nimetusi, nagu koputid, pulgapillid või harkpill.

Järgmisel kuul alustas 75 väikest jõnglast õpinguid neljas õppeaines – solfedžo, muusikalugu, klaverimängu algõpetus ning käsikellade ansambelmäng. Paljudele oli peale käsikella klaverigi üsna tundmatu instrument. Ka see üldlevinud muusikariist sai lastelt huvitavaid lisanimetusi – klavrpill “tebaalidega” või “jalaklahvidega” (ehk siis pedaalidega).

Õpetajaid on Arsise Kellade Koolis kolm, igaühel seljataga aastatepikkune muusikapedagoogi kogemus. Kaks õpetajat on ka Arsise kellade ansambli tegevliikmed.

Kooli jõulupidudel oli noortel käsi-kellamängijatel esimene esinemisvõimalus. Jõuluvana jäi esinejatega rahule. Kiidusõnu jagati rohkesti nii õpetajate kui lapsevanemate poolt.

kodupinnal kui ka väljaspool Eestit. Käsikellad, mis välise kuju poolest sarnanevad kirikutornides helisevatele kelladele, kõlavärvilt aga meenutavad kohati orelit, on algselt pärit Inglismaalt, suure populaarsuse ja laiema leviku tänapäeval aga hoopiski saavutanud Ameerika Ühendriikides.

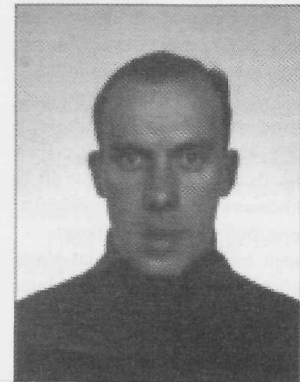
Aastal 1996 tekkis idee luua ka Arsise laste kellade ansambel. 18liikmeline laste ansambel, mis moodustati kammerkoori Arsise liikmete järeltulijaist, kasutavad *handchime*'i nime kandvaid käsikelli. Need muusikariistad meenutavad aga kuju poolest hoopiski heliharki ning on oma ülesehituse tõttu tunduvalt lihtsamad kästiseda. Mõnigi laps, kes tegi esmakordselt noodiga tutvust, oli paari kuu pärast täiesti edukalt suuteline tundmatust muusikapalast üles leidma õiged noodid. Nähes, kui võrd kiiresti omandavad lapsed käsikellade abil elementaarseid muusikalisi teadmisi, hakkaski Aivar Mäel idanema mõte Arsise Kellade Koolist.

Tiina Kodumäe,
koolijuhataja asetäitja

G. OTSA NIM. TALLINNA MUUSIKAKOOLIS...

...leidub andekaid noori inimesi, kes oma sisemaailma valavad muusikasse, rikastades nõnda ka Eesti muusikamaastikku. Seda kinnitas 25. jaanuaril toimunud kontsert Mustpeade majas, kus oma **heliteoseid tutvustasid** Otsa-kooli õpilased Piret Rump (õp. L. Veevo), Anneli Martson (A. Marguste), Mariliis Valkonen (L. Veevo), Juliana Kuklin (T. Tulev) ja vilistlased Tatjana Kozlova (J. Rääts), Kristjan Kõrver, Malle Maltis, Lauri Jõelleht, Jaanus Torrim (kõik E. Tamberg).

Otsa-koolil on põhjust uhkust tunda ka oma lauljate üle. 19. ja 20. veebruaril toimus Rahvusoperi Estonia Talveaias IV eesti heliloojate vokaalloomingu esitamise **võistlus Tiit Kuusiku mälestuseks** (korraldas Estonia Selts). Osaleti kahes grupis: A-grupis võistlesid EMA lauluõppurid ja teised lauljad. žürii eesotsas Erich Kõlariga valis peapreemia omanikuks (3000 EEK koos T. Kuusiku perekonna poolt annetatud igavesti rändava auhinnaga) Otsa-kooli vilistlase ja praegu Sibelius Akadeemias tudeeriva **Allan Karp'i**

Igor Tsenkman

(õp. Jorma Hynninen). B-grupis võitsid osaleda G. Otsa nim. MK. H. Elleri nim. MK ja E M A ettevalmistusosakonna õppurid. I preemia läks siin G. Otsa nim. MK III kursuse õpilasele

Igor Tsenkmanile (õp. Tõnu Bachmann). Ka eripreemia sai Otsa-kooli IV kursuse õpilane Anneli Pilpak (õp. Mare Jõgeva). Olukorda komplitseeris rahvalaulude seadete esitamise keeld, kuid selgus, et ilma selletagi on eesti vokaalloomingu pagas rikkalik ja seda ei pea mujal maailmas looduga võrreldes häbenema.

29. veebruaril sai teoks üks meeolukas Otsa-kooli õpilaskontsert Mustpeade majas. Kava sisaldas erinevate ajastute ja maade heliloojate teoste kõrval **improvisatsioone**. Nende võlu seisneb selles, et iga õpilane saab näidata oma “mina” ning esile tõsta ilu iseeneses. Oma efektsete ja värvikate etteastetega tõestasid Otsa-kooli õpilased, et nende fantaasiaal pole piire. Ühtlasi oli see kontsert kobedaks proovikiviks maikuus toimuvale improvisatsioonikonkursile.

Käthlin Kuzmina,
muusikateooria III kursus

MUUSIKU ELUTOAS

INES RANNAP

(Algus eelmises numbris)

Eesti muusika- õpetajaid ei häbeneta

Teie pedagoogidest oli riivamisi juttu, aga ehk räägiks neist pisut veel.

TJ: "Tegelikult olid kõik minu õpetajad Moskva kooliga, nii et suurt erinevust üleminekul P. Paemurru ja I. Juuli klassist M. Homitseri ja V. Šahhovskaja juurde ma ei kogenud – kõigilt oli palju õppida. Moskvast oli drill ja konkurents muidugi võrratult tugevamad. J. Moninghetti Lääne-orientatsioon ja kõikide stiilide eeskujulik valdamine jättis mulle siiski kõige sügavama mälestuse. Moninghetti oli Rostropoviči viimane õpilane ja kui too paar nädalat enne Tšaikovski konkursi emigreerus, jäi Moninghetti "karistuseks" esikohast ilma..."

Aga kõigil neil õpetajail polnuks minuga midagi ette võtta, kui puudunuks asjale õige aluse panija. Laine Leichter on fantastiline pedagoog, seda kogesin nii enda kui Mariuse puhul ja me oleme talle lõpmatult tänulikud."

MJ: "Olin Leichteri klassis kontsertmeister, käisime sageli koos õpilastega konkursi- ja kontsertreisidel. Imetlesin endast nii palju vanema daami energiat – alati oli ta initsiaatorina minemas kaema vaatamisväärsusi, ronima mägedesse, hulkuma mööda linna.

Mina hindasin oma ainsat õpetajat Virve Lippust väga kõrgelt. Lausa imet teeb Maigi Pakri väikeste pianistidega – Mihkel sai tema juures olla vaid kolm aastat, aga millise hooga

läks asi käima! Kuna eesti klaverikool on väga heal tasemel, püüab Mihkel kasutada iga võimalust saada neilt konsultatsioone, näiteks hiljuti Ivari Iljalt ja Maigi Pakrilt. Võrratult viljakas on ka Ivi Tiviku töö väikeste viiuldajatega; 6 aastat tema juures pani Miina pillikäsitusele tugeva aluse. Tivik oskab panna lapsi harjutama-pingutama."

TJ: "Ega eesti muusikaõpetajaid ei saa häbeneda, eriti arvestades praegusi tingimusi, mis sunnivad neid võitlema oma eksistentsi eest, tulema toime viletsa palgaga ja taluma kultuuripoliitika poolt kujundatud instrumentaalmuusika ebapopulaarsust."

Marius: "Oma väheste kogemuste taustal tahaks väga kiita Helmersoni – ta on kõigele lisaks hea inimene, kes ei lammuta õpilase isiksust, ei hakka kõike kohe paika panema ja oma asja ajama."

MJ: "Mis puutub soome õpetusmeetoditesse, siis väikeste lastega ei tohi pragada ega neilt hoolsamat harjutamist nõuda. Meie, nõukogude süsteemist tulnute eelis on suurem rangus nii kasvatuslikus mõttes kui ka pilliõpetuses. Inimene on loomult ju sedavõrd laisk, et ka väga andekatele peab ikka tappa andma!"

Energiline Mari on selles "töös" ilmselt esirinnas?

TJ: "Mina püüan ikka ka anda, aga Marile ligi ei saa. Küll lapsed suurtena taipavad, kui väga vajalik see oli."

Sellest, mida napib

Kas orkestrandi ja kontsertmeisteri palgast saab Soomes lähedalt üleval pidada 7-liikmelist perekonda ja võimaldada lastele rohkeid osalemisi konkurssidel, meistrkursustel, festivalidel?

TJ: "Kaugeltki mitte. Peame rakendama kavalaid elukunsti- oskusi: ostma riideid allahindlusest, toitu supermarketitest, paluma toetust Soomest ja Eestist. Lisaks sellele, et meistrkursused ja festivalid nõuavad hulga raha, tuleb keskkooli osas raamatud, koolitarbed ja söök endal välja maksta, vaid 9. klassini on kõik tasuta."

Minu küsimusele vabast ajast vastab Mari omapoolse küsimusega – mis asi see on? Muidugi, kui pereema kutsetöö kestab 9.00-24.00 ja ööpäeva peavad mahtuma ka kodused talitused, ei ole mõtet vabast ajast ja hobidest rääkida. Kuid ometi harrastab kogu pere mõõdukalt sporti, kasutab ära Lahti

Spordikeskuses pakutava ja maailma meistrivõistluste ligi südaõõni valgustatud suusaraja võlud.

MJ: "Seal on 800-meetrine mäkketõus, kui esmakordselt oma kehvade suuskadega seda võtma läksin, pidi süda seisma jääma, aga vanad soome mutid panid minust viuhki mööda! Ega ma mäest allagi väga kiiresti saanud, laudad rohkem pidurdasid kui libisesid. Kord proovisin laenatud suuskadega ja sain teada, et minagi võin kribinal-krabinal märke tõusta!"

TJ: "Soome tervist hindav sportlik õhkkond on meile külge jäänud, võimalused oma füüsilise arendamiseks on seal ideaalsed. Muide, ega meie lapsed igapäevaste praktiliste töödega ka hätta jää – koolis on neil tugev tööõpetus, isegi keevituskunst tehakse selgeks!"

Järvi-pere jutustab veel oma soome sõpruskonnast, mille moodustavad eranditult muusikud, aga kui jõudsime autogrammide andmise ja pildistamise, olid noorimad kadunud – nende parimad sõbrad elavad ilmselt Räitsaka tänaval. Nagu Marius ütles, aitab kodumaigatsusest üle saada võimalus aeg-ajalt ikka Eestisse pääseda ja oma ammuste sõpradega kohtuda.

Michael Jackson = Teet Järvi

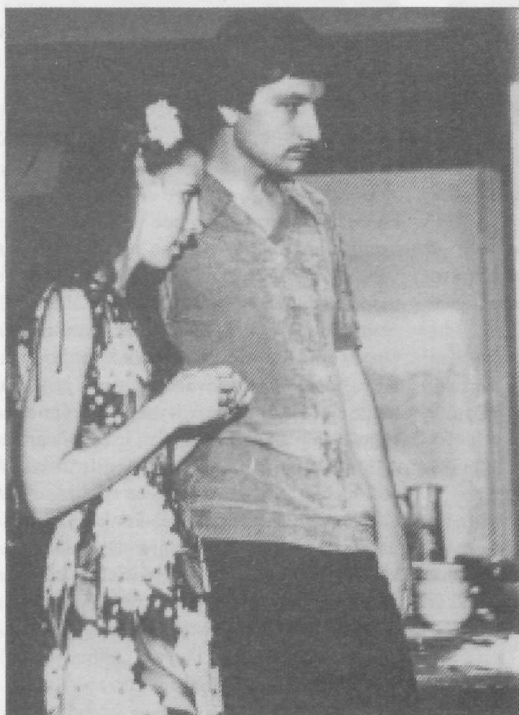
Uskumatu küll, aga hiljaaegu kummitas Teet Järvit oma pillist ilmajäämise hirm.

TJ: "Moninghetti juures õppides sain endale tollase kultuuriministeeriumi abiga korraliku pilli. Aga mullu "avastati", et töötan ju teises riigis ega tohi enam mängida Eesti Vabariigile kuuluval instrumendil. Võitlesin oma pilli eest lausa metsikult, olin valmis selle äraostmiseks minevat laenu elu lõpuni maksuma. Minu eest seisid mitmed asutused ja kollektiivide juhid, lõpuks asi vaibus. Aga Õhtuleht väitis toona, et kui Teet Järvi on eesti muusik, siis on seda ka Michael Jackson – mõlemad esinevad siinmail kord aastas!"

Minu meelest ei jää Eesti kontserdi-organisatsioonidel nüüd küll muud üle kui päästa Teet Järvi sellest piinlikuvõitu võrdsustamisest tihedamate esinematsumistega.

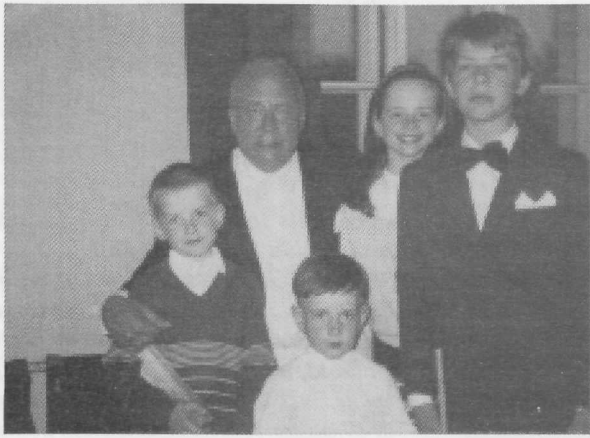
TJ: "Tore muidugi, kui saaksin rohkem kontserte Eestis, aga seni pole üle ühe kava õnnestunud välja nuruda. Tegelikult võtab mul ka palju aega kava koostamine, ei taha niisama sonaate ritta lükkida. Aga kui on täiesti uus kava, vajaks see küll mõnekordset sissemängimist. Mäletan, kuidas Igor Oistrakh Brahmsi kontserti alles kaheksandat korda mängides väitis end seda veel üldsegi mitte oskavat!"

Mul on eredalt meeles teie perekondlik kontsert 1996. a. detsembris, siis oli kavva lülitatud vaid Marius ja Miina ning Mihkli

Värske perekond Järvi 3. augustil 1980

Eesti muusikud välismaal

Vanaonu Neeme embuses on 1993. a. vaid neli vennapojalast - Martin on alles ingel

vaimustav esinemine jäetud maiusena lisapalaks.

TJ: "Oleme korraldanud taolisi kontserte ka hiljem: 1998. a. jaanuaris Tartu Ülikooli aulas, möödunud talvel Muusikamajas ja Estonia Talveaias - viimasega tähistasime minu isa 75. sünniaasta-päeva. Eesti Vabariigi 80. juubeli puhul mängisime saatkonna kutsel Madridis (Prado muuseumis) ja Lissabonis. Õieti oli tegu lausa suguvõsa kontserdiga, sest esines ka

onutütar Maarika ja saalis istusid kõikide maade diplomaatide kõrval Neeme ja Liilia."

Mida ütlete enne tagasisõitu Soome?

TJ: "Seda, et olen eesti kontserdielu suhtes üsna skeptiline. Kontserdikorraldajad peaksid omakasupüüdmatumalt mõtlema eesti interpreetide esinemisvõimaluste avardamise ja selleks vajaliku haridusega mäenedzeride koolitamise üle.

Ma ei näe praegu erilist võimalust kodumaale naasmiseks, suuresti ka laste pärast: õppesüsteemid on kahel maal liiga erinevad, et võimaldaksid lihtsat ületulekut. Ja kardetavasti oleks siinsete palkadega peret veelgi raskem elatada kui Soomes. Ausalt öeldes ei tunne ma end päriselt kodus olevana ei seal ega siingi, ahvardab oht jääda hulpima keset Soome lahte."

August 1999

Mitme muusa lemmik

Veebruaris esitleti nii Tartus kui Tallinnas Heljo Jaik-Corradi teist luulekogu "Mõtteid ei saa pidada". Raamatu toimetaja Eerik Teder jutustas luulehuvilistele poetessi (sünd. 1915) elu- ja loometeest. Suurem osa sellest (kogu pärastõjajaeg) on möödunud võõrsil - Itaalias, USA-s ja Šveitsis. Pärast abikaasa Berino Corradi surma elab poetess tütre juures Turus. Traditsioonilises laadis luule vahendab H. J.-C. tundeid lähedaste ja kodumaa vastu. Üks ta noorepõlvluuletus ("Miks tähti nii palju on taevas") on viisistatuna muutunud peaaegu rahvalauluks. Kogus on luulet eesti ja saksa keeles.

Heljo Jaik õppis noorena Tartus viiulit Evald Turgani juures ning kompositsiooni Tartu

Kõrgemas Muusikakoolis. Ka hiljem, elades USA-s, täiendas ta end kompositsiooni alal New Yorgi muusikakolledžis ning prof. Vladimir

Padva juures. Leiba tuli teenida siiski füsioterapeudina. Ka viisistas ta oma laule, mida tütar Liilia Corradi Tallinnas esitas. Fonogrammilt saatiski teda legendaarne Vladimir Padva.

Esitlusel esines ka luuletaja, laulja, näitleja ja teoloog Malle Pärn, kes luges Heljo Jaik-Corradi luulet ning laulis eesti poetesside sõnadele loodud laule. Elatanud poetess oli liigutatud.

Koosviibimise muutsid eriliseks perekond Corradi väikesed koerad, kes elasid sünnimusele elavalt kaasa.

Fotol kirjutab Heljo Jaik-Corradi Malle Pärnale autogrammi.

Anne-Malle Hallik

MUUSIKUST VANAEMA LAHKUS EESTIST, AJAKIRJANIKUST POJAPOEG TULEB TAGASI

29. veebruaril tähistati Teatri- ja Muusikamuuseumi Assaue toomis Alo Põldmäe juhatamisel tuntud Välis-Eesti pianisti ja klaverisaatja Dagmar Kokkeri (neiuna Murakas, 1910-1990) sünniaastapäeva. Lühitulevaate tema eluteest andis muusikateadlane Avo Hirvesoo. Seda täiendasid oma mälestustega Laine Leichter ja Ester Mägi, tema pojapoeg Steve Kokker, tema poolt vändatud videofilm ja koostatud mälestusleht.

Tallinnas sündinud Dagmari muusikalised võimed avaldusid varakult. 1932. a lõpetas ta Tallinna Muusika Konservatooriumi, hiljem töötas samas kontsertmeistrina, andes Eesti Kontsert Hallis soolokontserte. II Maailmasõja ajal töötas Eesti Ringhäälingus, teenides endale hüüdnime "Dagmar Kokker-Murakas - Raadio Trump ja Turakas". Neil aastail andis ta kontserte ka mujal Eestis, samuti Lätis, Leedus ja Soomes. Teda peeti üheks Eesti säravamaks muusikatäheks.

1943. a lahkus D. Kokker Eestist, jätkates õpinguid Tšehhoslovakkias Karlovy Varis (Karlsbadis). Sõja lõpul sattus ta ümberasustatute laagrisse Oldenburgis Inglise okupatsioonitsoonis, moodustas seal koos mõttekaaslastega muusikatrüpi, mis reisis läbi Saksamaa. 1947. a läks Dagmar Kokker

Ta lubas ka anda Muusikalehele intervjuu sügisel, kui on suvekursustel eesti keele täiesti selgeks õppinud.

Herbert Vainu

Fotol: Dagmar Kokker

Inglismaale ning sealt 1952. a Kanadasse Montreali. Ka sel perioodil andis ta palju soolokontserte ja oli hinnatud klaverisaatja. Ta oskas suurepäraselt tabada Eesti ja üldse põhjamaise muusika olemust.

Mälestusõhtu üks peafiguure oli Dagmar Kokkeri pojapoeg Steve, reisimehest ajakirjanikust polüglott, kes on nüüd asumas elama oma vanavanemate sünnimaale.

Miliza Korjuse uutest materjalidest Teatri- ja Muusikamuuseumis

Jätkan Muusikalehes N: 1 pooleli jäänud Miliza Korjuse 90. juubeli puhul Teatri- ja Muusikamuuseumile üleantud materjalide tutvustamist.

Mu ees on mapp pealkirjaga "Artikleid ajakirjandusest 1932-1972". Siit mõned markantsemad näited. Üks neist pärineb 1938. a 17. detsembri Los Angelese ajalehest Motion Picture Herald. Tuuakse ära nimekiri 59-st nn loost ehk novellist või romaanist, mis on ostetud Hollywoodile filmide tegemiseks järgmisel hooajal. Neist 34-ndana seisab kirjas Robert Neumanni novell "Sozsa Sandor" ja see "on omandatud firma "Metro-Goldwyn-Mayeri poolt Miliza Korjuse jaoks". Filmi nimeks pidi saama "Relvad ja viiulid". Alustati filmimise ettevalmistusi, töö jäi aga pooleli, sest 1940. aastal Milizaga toimunud raske autoavarii lõpetas tema Hollywoodi karjääri, küll aga mitte filminäitleja karjääri. Pärast autoavariid elas M. K. 1944. aastani Mehhikos ja seal valmis 1942 temaga peaosas film "Impeeriumi rüütel". Justkui "Suure valsi" kauge kajana olid siin mitmed J. Straussi kuulsad valsid, neile lisaks aariad klassikalistest ooperitest. M. K. koloratuur oli siingi kõrgtasemel. Üks huvipakkuv materjal on katkend "Suure valsi" produtsendi Rudolf Bingi mälestusteraamatust "5000 ööd ooperis", kus autor kirjeldab, kuidas ja mis tingimustel sai sõlmitud M. K-ga esinemise leping filmis "Suur valss". (Loodan selle katkendi tuua peagi lugejani.)

Üks foto ja lühiteade 1972. aasta Los Angelese ajalehest Entertainment Today teadvustab, et Metro-Goldwyn-Mayeris on valminud film "Suur valss" – uuem versioon J. Straussi elust. Teate juures on ka foto, millel 1938. a "Suure valsi" kangelanna Miliza Korjus kallistab 1972. aasta "Suure valsi" kangelannat koloratuursopran Mary Costat (vt fotot). Resümeeritult tahaksin peatuda ühel pikemal artiklil, mis ilmus 1936. aastal Eesti Postimehes pealkirja all "Põhjamaa ööbik" lendab Hollywoodi". Siin on üsna tõepärane ülevaade M. K. varasemast elukäigust (erinevalt sagedastest segadustest eriti seoses elulooliste andmetega).

Artikli alguses teatatakse, et "eestlanna M. K. sõlmis 5-aastase lepingu Ameerika suurema filmiühinguga Metro-Goldwyn-Mayer ja sõidab lähemal ajal Hollywoodi. Seega on M. K. esimene eestlanna, kes

teinud täieliselt suure filmikarjääri /.../. Kuidas jõudis M. K. nii kaugele? Toome andmed tema elukäigust, mis on kirju nagu mõne romaani sündmustik." Edasi on ülevaade M. K. isast Artur Korjusest, kes "teenides endisel Vene ajal ohvitserina abiellus poolatariga. Maailmasõja ajal perekond läks lahku ja revolutsiooni ja Wene kodusõja ajal kolonel Korjus tuli ühes poja Nikolaiga Eestisse. Tütar Miliza jäi ema juure Kiievi /.../. Ühe sealse kirikukoori juhataja kutsus M. laulma koori. Kuigi kommunistide valitsuse all tehti

kirikuelule igasugu takistusi, võis M. siiski laulda kooris mitu aastat /.../. Saades 17-aastaseks, M-le öeldi, et tema hääl väärrib edasiarendamist ja temast võib saada suur lauljatar. "Isa on Eestis, ma sõidan isa juure!" ütles tütarlaps emale. /.../ Ema ja õde (õed) jäid Kiievisse ja 17-aastane M. asus teele Eesti poole" Saabunud arvatavasti 1926. aastal Eestisse, asus M. õppima Peterburi konservatooriumis lauluhariduse saanud eraõpetaja Varvara Malama juures. Õpetaja tunnetas kohe noore laulja suurt annet ja asus temaga suure hoolega tööle. Kahe aasta töö head tulemust saadi kuulda mitmel õpilasõhtul ja ka kontserdil Narvas, kus klaverisaatjaks oli vanameister prof. Artur Lemba.

"Hüüdsime teda hellitusnimega "Milotška", kõneleb pr. Keltjanov-Teras, lauljatar, kes samuti õppinud Malama juures. M. K. omab mitte ainult haruldase hääle ja ilusa välimuse, vaid ka rõõmsa iseloomu ja südantvõitva naeratuse". V. Malama olevat tahtnud, et Milizast saaks Eestis ooperilaulja, kuid elu pöördus hoopis teiseks /.../. (Järgneb)

Materjale sirvis Alo Põldmäe

Miliza
Korjus
ja
Mary
Costa

UUT EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU FONDIDES

NOODID

Andersen, Joachim. 100 posthumous studies for solo flute - 39 lk.
Andersson, Magnus F. Parlando for flute and harp. - 16 lk.
Anthology of spanish organists of the seventeenth century for organ. - 93 lk.
Arie antiche. vol. 1-3. 30 arie a una voce per canto e pianoforte. - 129, [1] + 130 + 186 lk.
Barker, Warren. Opus two for flutes and swingin' concert band. - 39 lk.
Belcanto 10 arie antiche italiane per canto e pianoforte. - 70 lk.
Bruckner, Anton. Christus factus est für gemischten Chor. - 5 lk.
Buxtehude, Dietrich. Herzlich lieb hab ich dich, o Herr, Choralkantate für 5 stimmigen Chor, Streicher, 2 Trompeten und Basso continuo. - 27 lk.
Cabezón, Antonio de. Collected works. Volume IV-VI for organ or other keyboards. - 51 + 45 + 48 lk.
Chini, André. Au cirque! humoresque pour orchestre symphonique. - 59 lk.
Corelli, Arcangelo. - 7 lk.
Correa de Arauxo, Francisco. Libro de tientos y discursos de musica practica. Volume I-II, IV-VIII for organ (1626). - 54 + 61 + 46 + 72 + 67 + 64 + 73 lk.
Dominique, Monica. Inside the rain-bow for big band. - 93 lk.
Dubois, Théodore. Twelve new pieces for organ. - 75 lk.
Duvernoy, Frédéric Nicolas. Solo für Horn, Harfe und kammerorchester. - 13 lk.
Ekström, Lars. Garden of ice for chamber ensemble. - 50 lk.
European organ music of the 16th and 17th centuries. Volume I - Netherlands and France, Volume II - Italy and Germany. - 79 + 70 lk.
Finck, Heinrich. Eight hymns in four parts for chorus / Heinrich Finck. -

24 lk.
Flotow, Friedrich von. Alessandro Stradella romantische Oper in drei Aufzügen. - 110 lk.
Gebhard, Hans. - Praxis der Orgelimprovisation, ein Lehrgang. - 112 lk.
Gefors, Hans. Whales weep Not! for mixed choir a cappella. - 72 lk.
Gotskosik, Oleg. Six swedish folk songs for piano. - 17 lk.
Gullberg, Olof. Tre preludier: piano solo. - 4 lk.
Gullin, Lars. Late summer, 9 compositions fo piano. - 16 lk.
Holewa, Hans. Sinfonie. nr. 5. - 81 lk.
Karg-Elert, Sigfrid. Sketch book volume II for organ. - 19 lk.
Koivistoinen, Eero. What is this? - 165 lk.
Linde, Bo. Konsertant musik, op. 27. - 163 lk.
Lindgren, Pär. Bowijaw for string orchestra. - 125 lk.
Liszt, Ferenc. Technische Studien für Klavier. I Heft I-VI, II Heft VII-XII. - 176 + 202 lk.
Mellnäs, Arne. Omnia tempus habent per soprano solo. - 2 lk.
Möte med musik arton svenska visor. - 23 lk.
Pärt, Arvo. Fratres für Streichquartett. - 8 lk.
Reger, Max. Variations and fugue on an original theme : for organ : Op. 73. - 39 lk.
Sarasate, Pablo. Romans andaluzijski [op.22]. - 7 lk.
Schütz, Heinrich. Geistliche Chormusik 1648 10, Die mit Tränen säen : für fünfstimmigen Chor a cappella (Sopran I/II, Alt, Tenor, Ba. - 8 lk.
Tengland, Per-Anders. No no no! for 10 piece jazz orchestra. - 39 lk.
Wallin, Bengt-Arne. Miles from Duke for big band, Sentences jazzonata for clarinet/saxophone, guitar, bass and wind quintet. - 29 + 57 lk.
Venegas de Henestrosa, Luys. Libro

de cifra nueva. Volume I-IV for organ. - 62 + 60 + 50 + 51 lk.
Vierne, Louis. Twenty-four pieces in free style. Book I, Nos. 1-12 for organ. - 38 lk.

HELISALVESTISED

Kompaktplaadid

Absolute Ensemble, [conducted by] Kristjan Järvi. - CCn'C Records, 2000.
Bach, Johann Sebastian. Bach 2000. Dab da zorp all songs and lyrics written [and performed] by Ignorabimus. - Viljandi.
Eesti mängud : muusika Von Krahli Teatri etendusese "Eesti mängud. - Pulm"; esitab setu koor Leiko. - [Tallinn], 1999.
Estonische Orgellandschaft. 2 Orgeln der Gebrüder Kriisa. Organist: Aare-Paul Lattik. - Eres Edition, 1999.
Flanagan, Tommy. Sunset and the mockingbird the birthday concert. - Hollywood, 1998.
Formanek, Michael (bass). Low profile. - Munich, 1994.
Garcia-Fons, Renaud. 5-string double bass, Jean-Louis Matinier, accordion. - Munich, 1999.
Händel, Georg Friedrich. Coronation anthems; [performed by] Choir of Westminster Abbey, The English Concert, direction: Simon Preston. - Hamburg, 1985.
I hear a little story in the music. Üht muinaslugu muusikas ma kuulen [esitavad] solistid ja Horre Zeigeri Bigband. - Forte, 1999.
In Spe Erkki-Sven Tüür. - Eesti Raadio, 1999.
Kauneim kingitus. - SALUMuusik, [1999].
Konitz, Lee etc. Alone together. - Capitol Records, 1997.
Kõige suuremad sõbrad. Laulud ETV lastelavastustest. - Eesti Televisioon, 1999.
Musamari laulurong. - [Jüri], 1999.
Mutter, Anne-Sophie. Romance. - Deutsche Grammophon, 1993.
Mystical uniting [performed by] Duo Concertante. - Forte, 1999.

Natty dread performed by Charlie Hunter quartet. - Capitol, 1997.
Nuoret ja lahjakkaat. - Helsinki : Classica, 2000.
Rock'n'rolli lapsed. - [Tallinn], Hitivabrik, 1999.
Sibelius, Jean. Conferment and coronation cantatas; [esitavad]: Helsinki Philharmonic Orchestra, Finnish Philharmonic Choir, [juhatab] Leif Segerstam. - Helsinki, 1999.
Smith, Jimmy. A new sound. 2 CD-d. - 1997.
Snétberger, Ferenc (solo guitar). The Budapest concert. - Munich, 1996.
Steinfeldt, Joel. Tiigrikutsu. Kantaat kuningale. 2 CD. - Peeter Kaljuste Music Ltd, 1998.
Tavener, John. Out of the night; [performed by] Choir, conductor Andrew Parrott. - Sony, 1999.
Terry, Clark, Red Mitchell. To Duke and Basie Duke Ellington. - Munich, 1997.
Tyner, McCoy etc. Remembering John John Coltrane. - Munich, 1991.
Warsawianka [esitab ansambel] Vennaskond. - [Tallinn], 1999.
Voices from heaven [performed by] Cecilia Bartoli, soprano, Andrea Bocelli, tenor, Bryn Terfel, bariton, Coro e Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia, [conducted by] Myung-Whun Chung. - Deutsche Grammophon, 1998.
Võrratu õõ [esitab ansambel] Rumal Noorkuu. - Põmu, 1997.
Your top musical works of 1000 years performed by your greatest musicians of the century. - Classic CD, 2000.
HELIKASSETID
Hindpere, Hans. Loomade karneval. Lastelaule. - 1999.
Karjapoiss on kuningas. [Esitavad] Eesti Raadio laululapsed. - 1999.
Raadik, Tõnu. Lume varjude vahel. Talvelaule. - 1999.
Videvikus. [Esitavad] Sirje & Rein Kurg, Olev Vestman, Toivo Nikopensius jt. - Tartu, 2000.

EESTI KONTSERDI KONTSERDID

APRILLIS

L 1.IV kell 16 Estonia kontserdisaal - ELAVAD KLASSIKUD. Neeme Punder: miljon flööt jm, Lembit Orgse: klaver, klavessiin, Ants Nuut: tromboon, tuuba, rütmipillid, Jaan Arder: laul, mandoliin, kitarr. Klassika Monteverdist Verdini.
P 2.IV kell 16 Vanemuise kontserdimaja kammerlava, E 3.IV kell 18 Jõhvi kirik, T 4.IV kell 19 Estonia kontserdisaal - JOHANN SEBASTIAN BACH - 250†. Klavessiiniduo INES MAIDRE - HANS KNUT SVEEN (Norra).
K 5.IV kell 19 Pala kultuurimaja, N 6.IV kell 19 Valtu seltsimaja, E 10.IV kell 18 Ahtme Kunstide kool, K 12.IV kell 18 Võru muusikakool, N 13.IV kell 18 Räpina muusikakool - Neeme Punder (flööt), Ivo Sillamaa (klavessiin).
K 5.IV kell 19 Viljandi kultuurimaja, L 22.IV kell 16 Narva linnus - NOOBEL NELIK. Tüür, Haydn, Lennon/Mc Cartney.
N 6.IV kell 19 Estonia kontserdisaal - ERSO. Solist Anna Verholantseva (harf, Venemaa). Dirigent Aleksandr Vedernikov (Venemaa).
L 8.IV kell 16 Väravatorn - HORTUS MUSICUS. Saksa 17. saj. gambakonsordid ja laulud.
T 11.IV kell 18 Vanemuise kontserdimaja, R 14.IV kell 18 Jõhvi kultuurikeskus, L 15.IV kell 16 Estonia kontserdisaal - LASTEKONTSERT. ERSO. Dirigent Anu Tali. Tšaikovski "Lumivalgeke".
T 11.IV kell 19 Estonia kontserdisaal, K 12.IV kell 19 Pärnu raekoda, R 14.IV kell 18 Valga muusikakool - Ungari ja eesti NOORTE MUUSIKUTE KVINTETT. Bartok, Dohnanyi, Kodaly.
T 11.IV kell 17 Jõgeva muusikakool, T 18.IV kell 18 Haapsalu linnagalerii - TALLINNA SAKSOFONIKVARTETT.

N 13.IV kell 18 Kuressaare muusikakool, P 16.IV kell 16 Rakvere Kauri kool -
Rauno Elp, Ain Anger, Helin Kapten, Raivo Järvi.
L 15.IV kell 19 Vanemuise kontserdimaja, P 16.IV kell 19 Estonia kontserdisaal - FRANKFURDI RAADIO SÜMFOONIAORKESTER. Dirigent Hugh Wolff.
P 16.IV kell 17 Laiuse seltsimaja, N 20.IV kell 16 Kohtla-Järve kunstide kool - RALF TAAL (klaver).
N 20.IV kell 19 Vanemuise kontserdimaja, R 21.IV kell 19 Estonia kontserdisaal - SUUR REEDE. Hortus Musicuse Akadeemiline Orkester, Tallinna Poistekoor, lauljad ansamblist Stockholmi Barokksolistid. Dirigent Andres Mustonen. Bach "Johannese passioon".
P 23.IV kell 12 Vanemuise kontserdimaja, P 23.IV kell 19 Niguliste - ÜLESTÖUSMISPÜHA MUUSIKA. Hortus Musicus ja külalissolistid. Ansambli juht Andres Mustonen.
P 23.IV kell 18 Põmu Eliisabeti kirik - ÜLESTÖUSMISPÜHA KONTSERT. Tallinna Poistekoor. Dirigent Lydia Rahula.
K 26.IV kell 19 Kohtla-Järve kulturihoone, N 27.IV kell 20 Tõrva kirik-kammersaal, N 27.IV kell 18 Otepää kultuurikeskus, R 28.IV kell 19 Kuremaa loss - VOLBRIÕÖ-SHOW. RAM. Dirigent Ants Soots.
K 26.IV kell 19 Niguliste kirik, N 27.IV kell 19 Pauluse kirik - ANONYMOUS 4 (USA). Vokaalmuusika XI-XIV sajandist.
R 28.IV kell 18 Jõhvi muusikakool - HOFF CONSORT.
L 29.IV kell 19 Estonia kontserdisaal - EESTI MUUSIKA PÄEVAD. ERSO. Dirigent Kristjan Järvi. Solistid Rein Rannap (klaver), Mark Pekarski (löökpillid, Venemaa). Rannap, Vähi, Kangro, Sumera.
P 30.IV kell 19 Vanemuise kontserdimaja - VOLBRIÕÖ KONTSERT. RAM.

Värvikaid tõsielukilde RAMi teelt

Oma isalt, RAMi veteranilt Robert Vahisalult kuulnud tõsielujuhtumid on kirja pannud Andres Vahisalu.

O. ROOMETIST JA G. BÜRGERIST

Riia kontsertidel oli RAMil alati ülihea vastuvõtt, suur publikumenu. Hästi läks ka "Mind kutsuti pulma" mitmekülgse muusikamehe O. Roometi roopillimängu saatel. Lauu lõppedes kingiti lilli, ka roopillisolistile, nende küljes lipik: "Olev Roometile – igaunias roobitas puhujas", kinkijateks... omad mehed.

Ernesaksa ja Roometi sünnipäevad olid kõrvuti päevadel, 12. ja 13. detsembril. Oma sünnipäeval oli Roomet lõõdud, sest – "Ernesaks võtab kogu koore endale". Sünnipäevalapsele laulis koor sel puhul (RAMis oli selline traditsioon) tema poolt soovitud laulu. Roomet soovis siis "Muru kasvab mulla peale". Seda muidugi ei lauldud.

Alkoholi teemal sõna võtnud O. Roomet väljendas oma suhtumist kindlameelselt: "Mina viina ei joo, mina joon konjakit!"

Roometit kutsuti do-dieesiks, ja mitte asjata – ta oli kõrge tenor ja võttis kindlalt selle noodi (cis²). Ja lubas võtta pärast surmagi. Roomet: "Do-diees on mul alati taskus, kirstukaane vahelt võtan veel do-dieesi."

Ernesaksal oli kombeks kontrollida proovi käigus meeste partiide oskust. Pani ühe oma õpilase koori juhatama ja läks ise kooriliikmete kõrvale istuma. Seekord juhtus ilusa häälega bassilaulja G. Bürgeri kõrvale. Et mees aga oli oma partiis ebakindel (hiljem selgus, et sageli), läks hoopis kaasa naaberlaulja baritoniga. Maestro ütles: "Kaua sa teise ree peal sõidad!"

Ühel kontserdil sattusid Bürgeri siseministeeriumi töö tulemusel tema kõrval ja läheduses seisnud laulumehed üsna ebameeldivasse seisu. Pärast uuriti juhtunu põhjusi, isegi Ernesaks huvitus selle väljaselgitamisest. Bürger: "Lasin pealt natuke vähemaks."

Kolm venda?

Paavo Järvi oli Torinos juhatamas kontserti, kus solistina esines Järvide vana tuttav Lekso Toradze. Seltskonnas kaldunud jutt Paavo nooremale vennale, kes olevat ka dirigent. Keegi vestluskaaslastest teadnud lisada, et neil olevat veel kolmas vend. Ka dirigent Toradze toonud asjasse selguse: "See kolmas vend on kahe noorema isa."

R. K.

EESTI MUUSIKAAKADEEMIA XI TROMPETIPÄEVAD

4.IV – 15.IV 2000

Kunstiline juht AAVO OTS

Koolitusprogramm

4.-7. aprill	Neeme Birk'i meistrklass
6.-7. aprill	EMA Täiendkoolituskursus Trompetimängu algõpetus Vaskpilliansambel Vaskpillimängu õpetamise üldküsimused
14.-15. aprill meistrkursus	Esko Heikkineni "Jazz ja kõrge register" Osalevad Brass Academy, Brass Academy Junior, Tallinna Noorte Bigbänd (dir. Teet Raik)

TROMPETIPÄEVADE FESTIVAL

Teisipäev, 4. aprill kell 18 EMA kammersaal
TROMPETIPÄEVADE AVAKONTSERT. Ivar Tillemann (trompet), Neeme Birk (trompet), Bass Academy ja solistid, Nõmme Brass

Neljapäev, 6. aprill kell 18 Väike kammersaal
BRASS ACADEMY JUNIOR JA SOLISTID

Laupäev, 8. aprill kell 11 Väike kammersaal
VINOORTE TROMPETISOLISTIDE VÕISTUMÄNG

8. aprill kell 14 EMA kammersaal
VINOORTE TROMPETISOLISTIDE VÕISTUMÄNG

8. aprill kell 18 EMA kammersaal
VI noorte trompetisolistide konkursi laureaadid, Neeme Birk (trompet), Tallinna Noorte Bigbänd (dir. Teet Raik)

Pühapäev, 9. aprill kell 18 TROMPETIPÄEVADE LÕPPKONTSERT. Neeme Birk (trompet), Brass Academy, TMKK Puhkpillisisümfoonikud

Laupäev, 15. aprill kell 14 Mustpeade maja Valge saal
TROMPETIPÄEVADE JAZZKONTSERT. Esko Heikkineni kursuse orkestrid, Tallinna Noorte Bigbänd (dir. Teet Raik)

PUHKPILLIMUUSIKA PÄEV

Pühapäev, 9. aprill G. Otsa nim. MK
PUHKPILLIMUUSIKA PÄEV

Muusikaleht

Peatoimetaja Mart Vainu. Väljaandja MTÜ Muusikaleht. Telefon 6 485 474, faks 6 485 468, e-mail muusikaleht@hot.ee. Kirjad: Narva mnt 40, Tallinn 10150. Honorari saab kätte igal neljapäeval kella 9-14 Narva mnt 40 (Pedagoogikaülikooli vastas), IV korrus vasakule trepist üles. Või lasta kanda pangavarvele. Postiga honorare välja ei saadeta.

kodulehekülj: my.tele2.ee/muusikaleht